

Muhafazakâr İdeolojinin Aile ve Kadına Bakış Açısının Bir Yansıması Olarak Yoksulluk Nafakası Tartışmaları

Evşen Altun Aslan, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

ORCID: 0000-0001-7703-1890

E-Posta: evsenaltun@gmail.com

İnci Çoban İnce, Çankırı Karatekin Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

ORCID: 0000-0002-0688-501X

E-Posta: inci.ince@karatekin.edu.tr

Öz

Muhafazakâr ideoloji için toplumda düzenin sağlanması, toplumu oluşturan tüm unsurların birbiri ile uyumlu bir biçimde işlemesiyle mümkün olmaktadır. Bu nedenle birey ve toplum arasında dengenin sağlanması gerekir. Bunu gerçekleştirecek olan araçlar olmazsa toplumsal düzen bozulur. Bu araçlar arasında aile birincil toplumsallaşma aracı olarak ön plana çıkmaktadır. Ayrıca toplumsal düzenin sürdürülmesi için gerekli olan cinsiyete dayalı iş bölümünün de ailede öğrenilmesi gerekmektedir. Çünkü kadınlar ve erkekler eşit değildir ve geleneklerle şekillenmiş toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranmalıdırlar. Dolayısıyla, toplumsal düzenin ve dengenin sağlanması için aileye zarar verecek unsurlar ortadan kaldırılmalıdır. Boşanma, aileyi ortadan kaldıracak bir unsur olarak görüldüğünden önlenmesi gerekmektedir. Bu ekseninde boşanmanın hukuki sonuçlarından biri olan yoksulluk nafakasının kadınlar tarafından alınarak kadını güçlendirdiği ve boşanmayı kolaylaştırarak aileyi ortadan kaldırdığı söylemi muhafazakâr medya tarafından sıklıkla dile getirilmektedir. Yoksulluk nafakası cinsiyet farkı gözetmeksizin boşanma sonrasında yoksulluğa düşecek olanın geçimi için diğer taraftan maddi gücü oranında süresiz olarak talep edebileceği bir nafaka çeşididir. Ancak tarihsel süreç içerisinde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu olarak kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel alandaki dezavantajlı konumlarından kaynaklı yoksulluk nafakası alan taraf oldukları kabul edilmektedir. Buna rağmen muhafazakâr medya, meselenin bu yönüne vurgu yapmadan yoksulluk nafakasının sadece kadınlar tarafından süresiz olarak alındığına yönelik bir algının inşa edilmesine sebep olmaktadır. Bu bilgilerden hareketle çalışma, muhafazakâr medyanın yoksulluk nafakası karşıtlığını hangi söylemlerle kurguladığını sorgulamaktadır. Çalışmanın örnekleme, muhafazakâr olarak nitelendirilen Yeni Şafak ve Yeni Akit gazetelerinin yoksulluk nafakasına yönelik haber metinleridir. Bu ekseninde gazetelerin Ocak 2018-Eylül 2023 arasında yoksulluk nafakasına yönelik 112 haber metni veri seti

olarak kullanılmıştır. Çalışmada, gazetelerin haberlerde yoksulluk nafakasına yönelik bir kamuoyu oluşturmak adına ürettiği söylemlerin arkasında muhafazakâr bağlamları göstermek için Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi modeli kullanılmıştır. Makro ve mikro olarak yapılan analizler, her iki gazetenin yoksulluk nafakası karşıtlığının, muhafazakâr medya tarafından nafakanın süresiz olmasının kadını güçlendirerek boşanmaları kolaylaştırdığı ve erkek mağduriyeti yarattığı söylemi içerisinde kurgulandığını ve bu söylemlerin de muhafazakâr ideolojinin sığınağı aileyi ortadan kaldıracığına yönelik bir yanlısama ile meşrulaştırıldığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Muhafazakârlık, Kadın, Aile, Yoksulluk Nafakası, Eleştirel Söylem Çözümlemesi.

Poverty Support Discussions as a Reflection of Conservative Ideology's Perspective on Family and Women

Abstract

For conservative ideology, maintaining order in society is only possible if all the elements that make up society function in harmony with each other. Therefore, a balance must be maintained between the individual and society. Without intermediaries to realize this, social order would be disrupted. In addition, gender-based division of labor, which is necessary for the maintenance of social order, must be learned in the family. This is because women and men are not equal and must act in accordance with gender roles shaped by traditions. Therefore, in order to maintain social order and balance, elements that will harm the family must be eliminated. Since divorce is seen as a factor that will destroy the family, it should be prevented. In this axis, the conservative media frequently voices the discourse that poverty alimony, which is one of the legal consequences of divorce, is received by women, empowers women, facilitates divorce and destroys the family. Poverty alimony is a type of alimony that the one who will fall into poverty after divorce, regardless of gender, can demand indefinitely from the other party in proportion to his/her financial power. However, as a result of gender inequality in the historical process, it is accepted that women are the recipients of poverty alimony due to their disadvantaged position in the economic, social and cultural spheres. Nevertheless, conservative media, without emphasizing this aspect of the issue, leads to the construction of a perception that poverty alimony is received indefinitely only by women. Based on this information, this study questions the discourses through which the conservative media constructs the opposition to poverty alimony. The sample of the study is the news texts on poverty alimony in Yeni Şafak and Yeni Akit newspapers, which are characterized as conservative.

In this sense, 112 news articles on poverty alimony between January 2018 and September 2023 were used as a data set. In the study, Van Dijk's critical discourse analysis model was used to show the conservative contexts behind the discourses produced by the newspapers in order to create a public opinion on poverty alimony. Macro and micro analyses that both newspapers' opposition to poverty alimony is constructed by the conservative media within the discourse that the indefinite alimony empowers women, facilitates divorces and creates male victimization, and that these discourses are legitimized with the illusion that they will eliminate the family, the refuge of conservative ideology.

Keywords: Conservatism, Family, Women, Alimony, Critical Discourse Analysis.

Giriş

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın 26 Temmuz 2023 tarihinde "*Süresiz nafaka bence adil bir durum değil. Mağdur olan erkeklerimiz varsa onun da yanındayız.*" (Duvar, 2023) açıklaması yoksulluk nafakasına yönelik tartışmaları tekrar gündeme getirmiştir. Boşanmanın hukuki sonuçlarından biri olan yoksulluk nafakası 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (TMK)'nun 175. maddesinde "*Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir. Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz.*" (TMK, 2001) şeklinde düzenlenmiştir.

Nafaka¹ türlerinden biri olan yoksulluk nafakasının düzenlendiği, 4721 sayılı TMK madde 175'e göre mahkemenin yoksulluk nafakasına karar verebilmesi için boşanma hükmünün kesinleşmesi ve evliliğin sona ermesinde yoksulluk nafakası talep eden eşin kusurunun ya hiç olmaması ya da kusurunun diğer eşin kusurundan ağır olmaması gerekmektedir. Kusurun eşler arasında eşit olması durumunda, yoksulluk nafakasının diğer koşulları mevcut ise, yine yoksulluk nafakası talep edilebilmektedir. Dolayısıyla evliliğin sona ermesinde tam ya da ağır kusurlu olan eş, yoksulluk nafakası talep edememektedir (Özüğür, 2015: 499, 501). 4721 sayılı TMK sınırlarını çizmiş olduğu koşullar çerçevesinde boşanma sonrası yoksulluk nafakası talep edebilme hakkını, kadına ve erkeğe eşit olarak tanımıştır.

Tarihsel süreç içerisinde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu olarak kadınlar sosyal, ekonomik ve kültürel alanda dezavantajlı konumda olmuşlardır. İşte bu eksenle yoksulluk nafakası alan tarafın da genellikle kadınlar olduğu kabul edilmektedir (Dikmen, 2021). Toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde genellikle ev ile özdeşleşen kadınların, öncelikli sorumluluğu, çocuk bakımı ve ev içi işler olmaktadır. Erkeklerin üstlenmiş

olduğu roller ise bu alandan tamamen farklılaşarak çalışma ve evin geçimini sağlama üzerine kurulmaktadır. Nitekim bu şekilde toplumsallaşan kadınlar eğitimlerine devam edemeyebilmekte; işgücüne katılmaktan da uzak kalabilmektedirler. Zira Türkiye’de kadınların istihdamdaki oranı, bu durumu açıkça göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hazırlanan İstatistiklerle Kadın, 2022 verilerine göre, 2021 yılında hanehalkı işgücü araştırması sonucu çerçevesince 15 ve yukarı yaşta istihdam edilenler %45,2 oranındadır ve kadınlarda bu oran %28’dir. İşgücüne katılma oranı %51,4’tür ve bu oran kadınlarda %32,8’dir. Ayrıca 3 yaşın altında çocuğu olan 25-49 yaş arasındaki kadınların istihdam oranı %26,1 iken erkeklerde bu oran, %89,1’dir (TÜİK, 2023). Bu veriler bize, kadınların erkeklere oranla ekonomik alandaki konumunu ve işgücüne katılımlarındaki dezavantajlarını göstermektedir. Ev içi bakım, yemek, çocuk bakımı gibi işler toplumsal cinsiyet rollerinin bir sonucu olarak kadının işi olarak kabul edildiğinden işgücüne katılmamış veya katılamamış ev ve bakım hizmeti veren kadınlar dâhil oldukları hanenin diğer bireylerinin gelirlerine bağımlı olduklarından dezavantajlı konumdadırlar ve Türkiye’de bu konumdaki kadınların sayısı yaklaşık 16 milyondur (Bayar vd., 2020: 5). Dolayısıyla bu veriler, evlilik birliğinin bitmesinin ardından yoksulluk nafakası almaya hak kazanan tarafın genellikle kadınlar olduğu ön kabulünün kanıtı biçiminde görülebilir. Bu gerçeklere rağmen evlilik birliğinin bitmesinin ardından yoksulluk nafakasının genellikle kadınlar tarafından alınıyor olması yıllardır tartışma konusu yapılmaktadır. Özellikle ‘süresiz nafaka’ olarak kavramsallaştırılarak mağduriyet yaratılmaktadır.

Yoksulluk nafakasının süresi ile ilgili birkaç hususu netleştirmek gerekmektedir. 743 sayılı eski Medeni Kanun’un ilk metninde yoksulluk nafakasının en fazla bir yıl süre ile alınabileceğı düzenlenmiştir. Ancak 1988 yılında 3444 sayılı Kanun yoksulluk nafakasının süresiz olarak istenebileceğı hükmünü getirmiştir. 4721 sayılı TMK de yoksulluk nafakasının süresiz olarak istenebileceğini belirtmektedir (Kulaklı, 2018: 238). Yoksulluk nafakası, evlilik birliğinin sona ermesinin ardından evlilik sonrası dayanışmanın mali sonucu olarak kabul edilmektedir (Kocabaş, 2013: 357). TMK’nin 185. maddesine göre evlilik birliği taraflara birtakım haklar ve yükümlülükler doğurmaktadır. Buna göre eşler evlilik birliğini devam ettirmek için bakım, gözetim ve yardım ile yükümlüdürler (TMK, md. 185). Boşanma ile birlikte bu yükümlülükler ortadan kalksa da evlilik sonrası dayanışma ilkesi gereğı, yoksulluğa düşecek olan tarafın yoksulluk nafakası isteme hakkı bulunmaktadır. Burada cinsiyet farkı gözetilmeden, mali gücü kuvvetli olan tarafın geçimini sağlayamayacak olan tarafa yardımda bulunması anlaşılmalıdır (Kocabaş, 2013: 358-359).

Bu eksende yoksulluk nafakası ile ekonomik gücü olmayan eşin ekonomik özgürlüğe kavuşturulması amaçlanmaktadır. Ancak ilgili Kanun maddesinde yoksulluk nafakasının 'süresiz' olarak istenmesine yönelik hükmün bulunması tartışmalara sebep olmaktadır (Demirbaş, 2018; 229-233; Yağcı, 2018).

Yoksulluk nafakasının süresine yönelik eleştirilerin, itirazların ve tartışmaların 2016 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından hazırlanan "Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu" ile gündeme geldiği kabul edilmektedir (Dikmen, 2021; TBMM, 2016: 21). Bu itirazlara getirilen çözüm önerilerinde de yoksulluk nafakasının süresiz olmasının kadının güçlenmesinin önünde bir engel olduğu iddia edilmekte ve bu nedenle süreli olması gerektiği yer almaktadır (TBMM, 2016: 373). Gülbahar'a göre (2022), bu yönüyle fiilen bir hükümet programı olarak kabul edilmesi gereken raporun, iktidarın güçlü aile vurgusuna karşı bir tehdit olarak kabul ettiği boşanma olaylarının sebeplerinin ortaya konulması ve buna yönelik çözümlerin getirilmesi amacıyla hazırlandığı söylenebilir. Bu nedenle yoksulluk nafakası gündemden düşmemektedir. Nitekim Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin kabul edilmesinin ardından Cumhurbaşkanlığı tarafından Ağustos 2018'de yayınlanan '100 Günlük İcraat Programı'nda da nafaka ödeme sisteminin adil bir duruma getirilmesi Adalet Bakanlığının icraat programında yer almıştır (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, 2018: 5). Temmuz 2023'te Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın süresiz nafakanın kabul edilebilir olmadığını söylemesi (Duvar, 2023), ardından Ağustos 2023'te Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un da yoksulluk nafakasına yönelik çalışmaların devam ettiğini ve her iki tarafı da mağdur etmeyecek bir düzenlemenin yapılacağına yönelik ifadeleri (Yeni Şafak, 2023), iktidarın nafaka yaklaşımını göstermektedir.

Anayasa Mahkemesinin yoksulluk nafakasının süresine ilişkin kararına² rağmen, yoksulluk nafakasının süresiz olmasına yönelik yükselen eleştirilerin temelinde, kadını güçlendirerek³ boşanmayı kolaylaştıracağı ve bu nedenle de aile birliğini ortadan kaldıracığına yönelik bir algının oluşturulmasında kitle iletişim araçlarının önemli bir rolü bulunmaktadır. Nitekim yoksulluk nafakasının süresiz olmasının boşanmayı kolaylaştırdığı ve aileyi ortadan kaldırdığı iddiası muhafazakâr medya tarafından sıkça dile getirilmekte ve bu eksende bir kamuoyunun oluşması sağlanmaya çalışılmaktadır (Keleş, 2023a: 1549). Çalışma da buradan hareketle muhafazakâr medyanın

yoksulluk nafakasına yönelik haber söylemlerinin hangi muhafazakâr bağlamları kullanarak kurguladığını sorunsallaştırmaktadır. Muhafazakâr medya ile muhafazakâr ideolojinin sistemli olarak üretildiği Yeni Şafak, Yeni Akit, Millî Gazete, Sabah, Türkiye gibi gazeteler ile Beyaz TV gibi basın-yayın kuruluşları kastedilmektedir (Çarık, 2022: 256). Ancak çalışma kendini muhafazakâr gazeteler olarak Yeni Şafak ve Yeni Akit gazeteleri (Kemahlı Garipoğlu ve Sezer Şanlı, 2021: 136) ile sınırlandırmıştır. Bu iki gazetenin seçilmesinin iki nedeni bulunmaktadır. Birincisi her iki gazetenin de Türkiye’de muhafazakâr grupların sözcülüğünü yaptıklarına yönelik genel bir görüşün olmasıdır (Çarık, 2022: 257; Dursun, 2003: 59). Ayrıca iki gazetenin de iktidarın politikalarını destekleyici yönde haberler yapmaları (Aydın ve Ercan, 2022: 314; Yağan, 2015: 51), iktidarın yoksulluk nafakasına yönelik yaklaşımını göstermesi açısından da önemlidir. Diğer neden ise gazetelerin, verilere ulaşmada kolaylaştırıcı bir unsur olarak kabul edilebilecek olan internet gazeteciliğini kullanmaları olmuştur. Bu doğrultuda çalışmada Yeni Şafak ve Yeni Akit gazetelerinde yoksulluk nafakası özelindeki haberler söylem ve ideoloji arasındaki ilişkiyi medya içerikleri ekseninde incelemeye imkân sunan (Kemahlı Garipoğlu ve Sezer Şanlı, 2021: 131) Teun A. Van Dijk’in eleştirel söylem çözümlemesi modeli kullanılarak (Fairclough, 2003: 171) analiz edilmiştir.

Literatürde yoksulluk nafakasını konu edinen çalışmaların büyük bir çoğunluğu hukuk alanındadır.⁴ Buna karşılık, kadının konumu, ataerki, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve muhafazakârlık gibi meseleler ekseninde konuyu ele alan çalışmalar sınırlıdır. Keleş (2023a, 2023b) çalışmalarında yoksulluk nafakası meselesine ilişkin, kendilerini nafaka mağdurları olarak iddia eden Süresiz Nafaka Mağdurları Platformu’nun Twitter hesaplarından yoksulluk nafakasına ilişkin yapmış oldukları tweetleri eleştirel söylem analizi ekseninde analiz etmiş ve söylemlerin temelsiz olduğunu (2023a) ve daha çok toplumsal cinsiyet eşitliğine karşı (2023b) söylemler üretildiğini tespit etmiştir. Keleş’in çalışmalarındaki bulgularına benzer bir biçimde bu çalışmada da yoksulluk nafakasına yönelik muhafazakâr gazetelerin kutsal aileyi ortadan kaldıracığına yönelik söylemlerinin temelinde ataerki aile modelinin yeniden üretimi ve erkek egemen bir toplumun inşası yer almaktadır. Ancak çalışmamız kullandığı kavramsal çerçeve ve örnekleme ile farklılaşmakta ve literatüre bu eksende küçük bir katkıda bulunmaktadır. Bu bilgilerden hareketle çalışmada öncelikle kavramsal çerçeve açıklanacak ve ardından da yönteme ilişkin bilgiler verilerek bulgular tartışılacaktır.

Muhafazakâr İdeoloji, Aile ve Kadın

Muhafazakârlık kavramı Latince 'conservare' koruma ve muhafaza etmek kavramından türetilmiş bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Akkaş, 2003: 242). TDK'ye göre muhafazakâr 'tutucu', muhafazakârlık ise 'tutuculuk' anlamına gelmekte olan iki kelimedir (TDK, 2023b). Gündelik yaşamda, geleneksel, tutucu bir yaşam tarzı, değişime olan direnç, değişimin reddi gibi anlamlarda da kullanılan bu kavram bir ideoloji, siyasal bir kavram olarak 19. yüzyılın başlarında kullanılmaya başlamıştır. Tarihsel süreçte ilk olarak siyasal alanda muhafazakârlık kavramının 1789 Fransız Devrimi'nin (Heywood, 2013: 83-85; Beneton, 1991: 7) beraberinde getirdiği toplumsal dönüşümü ve değişimi reddetmek için kullanıldığı kabul edilmektedir. Aslında sadece Fransız Devrimi'ne değil, Aydınlanma hareketine, Sanayi Devrimi'ne ve bunlarla birlikte gelen değişime karşı bir düşünce ve tutumu anlatmaktadır (Demirkanoğlu, 2017: 287). Dolayısıyla muhafazakârlık mevcut siyasal, sosyal düzeni, kurumları ve gelenekleri korumak anlamına gelmektedir (Busch, 2008: 83).

Muhafazakâr ideoloji için düzen, uyum ve gelenek kavramları sağlıklı, güçlü bir toplum için temel teşkil eden faktörlerdir. Çünkü gelenek, değişimin sebep olduğu belirsizlikten ve onun yarattığı güvensizlik duygusundan korur. Gelenek aile, okul gibi toplumsal kurumlarda somutlaşan bir olgu olarak kabul edildiğinden bu kurumlar muhafazakâr ideoloji için çok önemlidir (Erdoğan, 2006: 5). Özellikle aile kurumuna geleneklerin içselleştirildiği, hiyerarşinin ve otoritenin öğrenildiği, birey ve toplum arasındaki dengeyi inşa eden ilk toplumsal kurum olduğu için ayrı bir önem verilmektedir (Duman, 2012: 45). Nitekim muhafazakâr ideolojiye göre toplum büyük bir aile gibidir, bu eksende onu bir arada ve dengede tutan da otoritedir (Nebati, 2014: 184-185). Aile de sahip olduğu bu otorite ile çocuklarını toplumsal değer ve yargılara uygun olarak davranması için denetim altında tutarak, toplumsal düzeni sağlar. Ailede otoriteyi ve buna bağlı olarak otoriteye itaat etmeyi öğrenen birey ve toplum arasında da uyum sağlanır (Heywood, 2013: 93). Muhafazakâr ideolojiye göre aile içerisinde bir hiyerarşi vardır, kadın ve erkek doğaları gereği eşit değildirler. Kadının çocuk doğurma, babanın ise otorite, aile reisi olmak gibi rolleri vardır ve bunlar normal kabul edilir. Ayrıca yemek yapma, bulaşık yıkama, evi süpürme gibi gündelik ev işlerine kadının biyolojik olarak yatkın olduğu kabul edildiğinden sorumluluk da kadına aittir (Demirkanoğlu, 2017: 298). Muhafazakâr ideolojiye göre, toplumsal düzenin sürdürülmesi için bu cinsiyete dayalı iş bölümünün ailede öğrenilmesi gerekmektedir (Çokoğullar Bozaslan, 2018: 41).

Muhafazakâr ideolojiye göre kadının, birey olarak değil, ailenin bir parçası, toplumsal cinsiyet rolleri ekseninde belirlenmiş kalıplara sahip biri olarak ikincil bir konumda olduğu kabul edilir (Geçer ve Kıymaz, 2019: 190). Kadının konumunu belirleyen bu ahlâk anlayışında erkek ve kadın arasındaki eşitsizlikler doğal, normal, olması gereken gibidir (Demirhanoglu, 2017: 296). Kadının erkekler ile eşit bir birey olarak görülmesi kabul edilmez. Önemli olan aile değerlerinin, aile içi hiyerarşi ve otoritenin sürdürülmesidir (Geçer ve Kaymaz, 2019: 190). Buna karşı çıkacak olan itiraz ve eleştiriler yok sayılmaktadır. Çünkü bu roller kadın ve erkeğin yaratılışından kaynaklanan farklılıklar nedeniyle tanımlanmaktadır. Muhafazakârlığa göre kadın geleneklere bağlı olarak şekillenmiş toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında erkeğe ait olan rolleri üstlenirse kendine düşen rolleri yapamaz ve erkeğe ait olan işleri de başaramaz. Bu nedenle kadın kendi varoluşunun gerektirdiği üstün ve zayıf yönlerinin farkında olarak davranmalıdır (Zülfikar ve İçener, 2014: 169). Kadın, anne, eş gibi aile içinde var olan birer kimlikle tanımlanmaktadır (Tetik Işık, 2022: 110). Bu ekseninde muhafazakârlık, kadını hem evde verdiği bakım hizmetini ücretsiz sunduğu için üretim gücünün yeniden üretiminden hem de doğurganlığı ile biyolojik yeniden üretimden sorumlu tutmaktadır (Özgün, 2014: 14). Ancak bu, kadının üreme işlevi dışında diğer toplumsal üretim alanlarından dışlanmasına sebep olmuştur (Yaman Öztürk, 2012: 275).

Muhafazakâr ideolojiye göre aileyi tanımlayan önemli bir unsur da evliliklerdir. Evlilik muhafazakâr ideolojinin temel değerlerinden biri olan mülkiyetin devamlılığı için oldukça önemlidir. Bu yüzden muhafazakârlar evliliği teşvik etmekte buna karşılık evlilik birliğinin bitmesine sebep olacak unsurları ortadan kaldırmaya çabalamaktadırlar. Çünkü muhafazakârlığa göre, evliliğin bitmesi aileyi doğal olarak ortadan kaldırmaktadır. Ailenin zarar görmesi toplumun da zarar görmesi anlamına geldiğinden (Akin, 2012: 6) buna sebep olacak unsurlar tehdit olarak ele alınmaktadır. Boşanma da bu unsurlardan biridir ve dolayısıyla önlenmelidir. Bu bağlamda, boşanmanın hukuki sonuçlarından olan yoksulluk nafakası da muhafazakâr bakış açısıyla ele alındığında kadını güçlendirdiği ve böylece boşanmaları kolaylaştırarak aile birliğini tehdit ettiği için ortadan kaldırılması gereken bir unsurdur.

Yöntem

Bu çalışma veri kaynağı olarak gazeteleri kullanmaktadır. Gazeteler, bireylerin haber alma haklarını kullandıkları birer kitle iletişim araçlarıdır. Ancak gazeteler, sadece haber ileterek halkı bilgilendirmenin ötesinde okuru belirli bir yönde düşünmeye ve bu ekseninde tutum ve davranış

geliştirmeye yönlendiren bir toplumsallaşma aracı olarak da işlev görmektedirler. Bu eksende gazetelerin haberlerinde söylem yapılarını nasıl ürettikleri önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. İnal'a göre (1996: 95-96) haberin söylemi; günlük gazeteciliğin pratikleri, ideolojileri ve haber metinlerinin üretildiği dönemin koşulları ile birlikte üretim anında ortaya çıkar. Bu nedenle haber söyleminde, haber öyküsünün sırasını, manşetin büyüklüğünü analiz etmek, söylemi etkileyen bağlamsal etkenleri ortaya çıkarmak açısından çok önemlidir (Özer, 2011). Habere konu olan olayların nasıl oluştuğu, ideolojik pratiklerin haber metnine nasıl yansıdığını anlamak ve ortaya çıkarılması açısından Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi modeli ön plana çıkmaktadır (Yardım ve Doğruel, 2019: 141). Van Dijk ideoloji ve söylem arasında karşılıklı bir ilişki olduğunu söyler. Buna göre ideoloji söylemi etkilerken, söylemler de ideolojinin benimsenmesini ve değiştirilmesini sağlarlar. Bir başka ifade ile ideoloji, söylemlerle açıklandığı gibi söylem aracılığıyla da yeniden üretilir (Van Dijk 1995: 18). Bu çalışma Van Dijk'in (1989: 27) 'ikna edici söylem' (persuasive discourse) olarak tanımladığı, medya içeriği olarak sunulan ve izleyicinin, okurun gelecekteki hareketlerini etkilemeyi amaçlayan söylemleri ele almaktadır.

Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi modeline göre haber metinleri, tematik ve şematik olmak üzere makro boyutta analize tabi olan formlardır. Tematik analiz, metinde kullanılan başlık, haber girişleri, spotlar ve fotoğraflar gibi ele alınan temayı yansıtan şemanın incelenmesidir. Makro analizde, olayın sunumu, kaynaklar ve tarafların yorumu ise şematik analizi oluşturmaktadır. Mikro analizde ise, sentaktik çözümleme yapılmaktadır. Buna göre sözcük seçimleri, cümlelerin nasıl kullanıldığı, retorik seçimler (haber inandırıcılığını artıran fotoğraf, tanık ifadesi gibi unsurlar) incelenir (Özer, 2011: 92-93; Van Dijk, 1991: 110). Medya tarafından üretilen söylemin eleştirel olarak incelenmesi, haberlere konu olan olayların seçiminde, aktarılan bilgilerin öneminde ve haber aktarımı yaparken kullanılan sözcüklerin medyanın temsil ettiği ideolojiye uygun seçimler olduğunu ortaya koyması açısından önemlidir (Van Dijk, 1998'den aktaran Aydın ve Ercan, 2022: 308). Çalışmanın veri seti, bu eksende yoksulluk nafakasına ilişkin haberlerdeki muhafazakâr bağlamları ortaya koymak için muhafazakâr gazeteler olarak nitelendirilen Yeni Şafak ve Yeni Akit gazeteleridir. Veri içeriğinde zaman aralığı olarak 2018-2023 yılları tercih edilmiştir. Zira, 2018 yılı Türkiye'nin yeni bir hükümet sistemine geçtiği yıldır ve nafaka meselesi Cumhurbaşkanlığının 100 Günlük İcraat Programı'nda yer alması ile birlikte siyasi iktidarın ve buna bağlı olarak kamuoyunun da odağı haline gelmiştir. Seçilen gazetelerde 'nafaka' anahtar kelimesi kullanılarak

tarama yapılmıştır ve araştırma evreni Ocak 2018-Eylül 2023 arasında her iki gazetede yer alan haber, köşe yazıları ve röportajlardan oluşan haber metinleridir. Ancak çalışma yoksulluk nafakası meselesine odaklandığı için, diğer nafaka türlerini ele alan haber metinleri analiz dışında tutulmuştur ve amaçlı örnekleme kullanılarak 112 haber metni analize dâhil edilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Örneklemini Oluşturan Köşe Yazısı, Haber ve Röportaj Sayıları

Gazeteler	Yeni Şafak Gazetesi			Yeni Akit Gazetesi			TOPLAM
	Köşe Yazısı	Haber	Röportaj	Köşe Yazısı	Haber	Röportaj	
2018	1	10	-	3	17	-	31
2019	-	3	-	-	19	-	22
2020	-	-	-	1	9	-	10
2021	-	9	-	1	5	-	15
2022	-	9	1	4	6	-	20
2023	-	5	-	-	9	-	14
TOPLAM	1	36	1	9	65	-	112

Çalışmada Yeni Şafak ve Yeni Akit gazetelerinde nafaka ile ilişkili haber, köşe yazısı ve röportaj Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi modeli kullanılarak makro ve mikro olmak üzere iki yapı ekseninde analiz edilmiştir. Makro yapı analizinde tematik ve şematik çözümleme yapılmıştır. Tematik inceleme, haber başlığı, haber girişi ve haber içeriğine yönelik bilgiler ekseninde gerçekleştirilmiştir. Fotoğraflar da tematik unsur çerçevesinde ele alınmaktadır. Ancak veri sayısının çokluğu nedeniyle fotoğraflar veriye dâhil edilmemiştir. Mikro yapı analizinde ise, sentaktik çözümleme, bölgesel uyum, kelime seçimleri ve haberin retorik çözümlenmeleri yapılmıştır. Retorik çözümlemede fotoğraflar kullanılmamış, ancak haberin inandırıcılığının artırılması için taraf ve tanık ifadeleri aktarılmıştır (Özer, 2011: 90-93).

Yeni Şafak Gazetesinin Analizi

Yeni Şafak gazetesinde Mart 2018-Eylül 2023 arasında yoksulluk nafakasına yönelik yapılan haberler, köşe yazıları ve röportajlar Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Yeni Şafak Gazetesi Haber-Köşe Yazısı-Röportaj

TARİH	TÜRÜ	HABER BAŞLIĞI	HABER GİRİŞİNE VE İÇERİĞE YÖNELİK BİLGİ
1.03.2018	Haber	Resmi nikahsız eşe nafaka yok	Anayasa Mahkemesinin, resmi nikahsız birlikte yaşadığı kişiden ayrılan kadına nafaka verilemeyeceğine ilişkin karara yönelik haber aktarılmaktadır.
7.07.2018	Haber	Yeni nafaka düzenlemesi geliyor	Haberde dönemin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya'nın Adalet Bakanlığı ile nafakalara yönelik yeni bir çalışma yapılacağını ve bu düzenlemede devletin ihtiyaç sahibi kadınlara destek olacağı ifadesi aktarılmaktadır.
7.10.2018	Haber	Nafakayı yatırmayan yüzde 54 engelli vatandaşı hapse attılar	Haberde süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasının mağduriyet yarattığı aktarılmaktadır. Mağdurların taleplerinin dile getirildiği haberde inandırıcılığın artırılması için tanık ifadelerine yer verilmektedir.
8.10.2018	Haber	Bakanlık süresiz nafaka sistemi için harekete geçti	Dönemin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zümrüt Selçuk'un nafaka sistemine yönelik düzenleme yapılması gerektiğine yönelik ifadeleri aktarılmaktadır.
8.10.2018	Haber	Süresiz nafaka kadınları da mağdur ediyor	Haberde yoksulluk nafakası süresiz nafaka olarak nitelendirilmektedir. Haber girişinde "[...]nafaka ödemek için geceleri inşaatlarda ek iş yapan bir polis memuru ile yeni eşinin çektiği sıkıntılara ışık tuttuk." ifadeleri yer almaktadır. Yoksulluk nafakasının kaldırılmasına yönelik talepler karşısında itirazların 'kadın mağduriyeti' yarattığı argümanına eleştiri getirilerek, haberin inandırıcılığının artırılması için tanık ifadeleri kullanıldığı görülmektedir.
31.10.2018	Haber	Süresiz nafaka: Ömür boyu mahkûmiyet	Haberde somut bir olay aktarılmakta, nafaka ödeyemediği için icralık olan erkeğin mağdur olduğu ve bu mağduriyetini pekiştirmek için 'engelli' olduğu vurgusu da yapılmaktadır.

5.11.2018	Haber	Süresiz nafaka: Kâbus gibi geçti	Haberde somut bir olay aktarılmaktadır.
7.11.2018	Haber	Sokağa sorduk: Ömür boyu nafaka ödenir mi	Haberde kendilerini mağdur gören tanık ifadeleri aktarılmaktadır.
7.11.2018	Köşe Yazısı	Boşanma ve ömürlük nafaka	Ergün Yıldırım köşe yazısında boşanmanın aile yapısını etkilediğini aktarmakta ve yoksulluk nafakasına yönelik süresiz nafaka ifadesini kullanarak erkeklere karşı bir cinsiyet ayrımcılığı yapıldığını ileri sürmektedir.
30.11.2018	Haber	Nafakada belli bir limitin üstüne vergi talebi	Haber içeriğinde Boşanmış İnsanlar ve Aile Platformu Başkanı'nın "[...] <i>İsmi yoksulluk nafakası olan bir şeyin bazı durumlarda aylık yüz binlerce lira gelire dönüşmesine şahitlik ediyoruz. Aylık aldığı nafaka miktarı 10 asgari ücretin toplamından fazla olan kişilerin bu kazançlarından mutlaka ama mutlaka vergi alınmasını talep ediyoruz.</i> " ifadelerine yer verilmektedir.
30.12.2018	Haber	Süresiz nafakada sona gelindi	Haber girişinde Adalet Bakanlığı ve Aile Bakanlığının bir çalışma yaparak süresiz nafaka sistemini değiştirmek için çalışmalar başlattığı aktarılmaktadır. Haberin içeriğinde yoksulluk nafakası süresiz nafaka olarak nitelendirilmektedir.
12.01.2019	Haber	2 milyon nafaka mağduru	Haber girişinde " <i>Boşanmalarda eşlere bağlanan 'süresiz nafaka' kangrene dönüştü, 2 milyon kişi mağdur. Bazı kadınlar nafakadan faydalanabilmek için sigortasız günlük işlerde çalışırken, bazıları da resmi nikah kıymadan evleniyor. Tekrar evlenen ve kendilerine yeni bir yuva kuran erkekler ise çocuklarının rızkını nafakaya veriyor.</i> " ifadelerine yer verilmekte ve nafaka vermekle sorumlu olan erkekler mağdur olarak gösterilmektedir

18.02.2019	Haber	Yargıtay Hukuk Dairesi Başkanı'ndan nafaka çıkışı	Haberde Yargıtay 2'nci Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan'ın yoksulluk nafakasına yönelik olumsuz görüşleri aktarılmaktadır. Haber girişinde "[...] <i>Ya siz erkeklerin 80 senelik kazanılmış hakkını aldınız elinden [...]</i> " ifadesi aktarılarak kadınların süre meselesine ilişkin yapılması planlanan düzenlemelere yönelik itirazlarını eleştirmektedir.
19.03.2019	Haber	Süresiz nafakada 5 yıl sınırı gündemde	Haber içeriğinde Milliyetçi Hareket Partisi'nin süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasının 5 yıla sınırlandırılmasını ve boşanan kişi 5 yıl sonra hala daha geçinemeyecek durumda ise nafakanın devlet tarafından ödeneceğini öngören bir teklif hazırladığı aktarılmaktadır.
5.04.2021	Haber	Bir garip evlilik hikayesi: 1 gün evli kaldığı eşi hayatını mahvetti	Haberde somut bir olay aktarılmaktadır. Haber girişinde erkek "[...] <i>bir gün evli kaldıktan sonra eşine nafaka ödemeye mahkûm edilen [...]</i> " olarak aktarılmakta ve mağdur olarak nitelendirilmektedir
14.04.2021	Haber	Sesini duyurmak için Kastamonu'dan İstanbul'a yürüyor: 1 günlük evlilik yüzünden 4 yıldır ödenen nafaka	05.04.2021 tarihli haberde yer alan olay tekrar haberleştirilmektedir.
20.04.2021	Haber	Eşi nikah sonrası kaçtı: Eşine ödediği nafakayı protesto için İstanbul'a yürüyor	05.04.2021 tarihli haberde yer alan olay tekrar haberleştirilmektedir.

10.06.2021	Haber	Bir günlük evliliğin nafakası için Ankara'ya yürüyor	05.04.2021 tarihli haberde yer alan olay tekrar haberleştirilmektedir.
5.07.2021	Haber	Yargıtay'dan emsal nafaka kararı: Yeterli geliri var yoksulluğa düşmez	Haberde Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin öğretmen kadın lehine verilen yoksulluk nafakası kararını kadının öğretmen olduğu, sürekli ve yeterli gelirinin bulunduğu, boşanma nedeniyle yoksulluğa düşmeyeceğine hükmederek bozduğu aktarılmaktadır.
15.10.2021	Haber	Bir gün evli kaldığı eşi nikahtan sonra kaçtı: 'Nafaka mağduru' adam yeniden yollara düştü	05.04.2021 tarihli haberde yer alan olay tekrar haberleştirilmektedir.
24.12.2021	Haber	Devlet destekli nafaka yolda: İşte yeni formül...	Haberde yoksulluk nafakasına yönelik yapılması planlanan düzenlemeler aktarılmaktadır.
13.12.2021	Haber	Nafaka ile ilgili dikkat çeken araştırma: Her 10 kişiden 8'i erkeğin kadına nafaka vermesini gerektiğini düşünüyor	Haber içeriğinde Areda Survey araştırma şirketi ile İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin birlikte gerçekleştirdikleri 'Türkiye'de Değişen Aile Yapısı' başlıklı araştırmalarının nafaka ile ilgili sonuçları sayısal veriler kullanılarak aktarılmaktadır. Ayrıca haber içeriğinde araştırmanın sonucunu analiz eden Prof. Dr. Ömer Çaha'nın " <i>Toplumda her 10 kişiden 8'inin erkeğin kadına nafaka vermesi konusunda hemfikir olduğunu belirtirken, katılımcıların bunun açık bir şekilde makul bir süre olarak belirlenmesi gerektiğini ifade ettikleri sonucuna varılmıştır</i> " ifadesi yer almaktadır.

9.09.2021	Haber	Mahkeme 5 aylık evlilik için 2 yıl süreli nafaka ödenmesine karar verdi	Haberde somut bir olay aktarılmaktadır.
2.01.2022	Haber	Memur eşe nafaka yok	Haberde somut bir olay aktarılmaktadır.
7.01.2022	Haber	Evlilik süresine göre nafaka: Kademeli formül gündemde	Haberde nafaka süresinde sınırlamaya yönelik hükümetin çalışmaları olduğu aktarılmaktadır. Haber içeriğinde yoksulluk nafakası 'süresiz' olarak nitelenmektedir.
13.01.2022	Haber	Süresiz nafaka için süreç hızlandı	Haberde dönemin Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay başkanlığında Aile ve Sosyal Hizmetler, Adalet ve İçişleri bakanlarıyla birlikte Diyanet İşleri Başkanının katıldığı bir toplantı yapıldığı ve toplantıda yoksulluk nafakasına yönelik bir düzenlemenin yapılması gerektiğine yönelik çalışmaların olduğu aktarılmaktadır.
26.01.2022	Haber	Nafaka zaten süreli: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı sorunların uygulamadan kaynaklandığını açıkladı	13.01.2022 tarihli haberin devamı niteliğinde olmakla birlikte, haberde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkilerinin süresiz olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasının kanundan kaynaklı olarak süreli olduğu ancak bu algının uygulamadan kaynaklandığına yönelik görüşleri aktarılmaktadır.
14.01.2022	Haber	Kusurlu eşe nafaka yok	Haber somut bir olaya dayanarak davalı kadının kusurlu olduğu ve bu nedenle kadına nafaka verilmesinin Yargıtay tarafından kanuna aykırı bulunduğu aktarılmaktadır.
8.02.2022	Haber	Milyonlarca çifti ilgilendiren karar: Ne kadar evliysen o kadar nafaka	Dönemin Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın nafakaya yönelik bir düzenleme yapılacağına yönelik ifadeleri aktarılmaktadır.

11.04.2022	Haber	Adalet Bakanı Bozdağ: Ömür boyu nafaka adil değil	Haber girişinde dönemin Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın ömür boyu nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasına yönelik düzenleme yapılacağına ilişkin ifadeleri aktarılmaktadır.
17.07.2022	Haber	Adalet Bakanı Bozdağ'dan nafaka açıklaması: Adil bir düzenlemeye ihtiyaç var	Haberde dönemin Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın nafakaya yönelik söylemleri aktarılmaktadır.
5.08.2022	Röportaj	İslam'da nafaka nasıl belirlenir?	Haber içeriğinde Mersin Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nden Doç. Dr. M. Zeki Uyanık ile yapılan röportaj aktarılmaktadır.
20.08.2022	Haber	Bir günlük evliliğe ömür boyu nafaka: Sesini duyurmak için şehir şehir geziyor	05.04.2021 tarihli haberde yer alan olay tekrar haberleştirilmektedir.
26.07.2023	Haber	Bakan Göktaş'tan 'süresiz nafaka' açıklaması: Kabul edilebilir değil	Haberde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasına yönelik olumsuz değerlendirmeleri aktarılmaktadır. Haber girişinde "[...]Göktaş, <i>"Süresiz nafaka kabul edilebilir değil" vurgusunda bulundu.</i> " ifadesine yer verilmektedir.
16.08.2023	Haber	Süresiz nafaka düzenlemesi var mı?	Haberde, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasına yönelik düzenlemelerin yapılacağı bilgisi aktarılmaktadır.

16.08.2023	Haber	Yeni düzenleme Meclis'e geliyor: Süresiz nafaka kalkacak mı?	Haberde Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un katıldığı bir televizyon programında yoksulluk nafakasına değindiği aktarılmaktadır. Haber girişinde süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasına yönelik bakanın "[...] 1 gün evli kalıp onlarca yıl nafaka ödeyen kişiler var. Ancak kadınları da mağdur etmeyecek bir güvenceyi sağlamamız gerekiyor. Bu dengeleri gözeterek bir tasarı hazırlayacağız [...]" ifadelerine yer verilmektedir.
31.08.2023	Haber	Süresiz nafaka masada! Arabuluculuk dönemi başlıyor	Haberde Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasına yönelik yapılacak düzenlemede arabuluculuk sisteminin getirileceği ifadesi aktarılmaktadır.
23.09.2023	Haber	Yargıtay: Kaynanaya hakaret eden geline nafaka yok	Haber girişinde "Yargıtay 2. Hukuk Dairesi, boşanma davasında kadına nafaka bağlanmasına yönelik mahkeme kararını, kadının kaynanasına hakaretlerde bulunduğu gerekçesiyle bozdu." ifadesi yer almaktadır. Yerel mahkemenin hükmettiği yoksulluk nafakası kararı üst mahkeme tarafından kadının kaynanasına hakaret etmesi sebebiyle bozulmuştur.

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi <https://www.yenisafak.com/>

Yoksulluk nafakası ile ilgili haber yapılan yıllara bakıldığında en sık haber 2018'de yapılmıştır. Bunun nedeni, yukarıda belirtildiği gibi 2018 yılının Türkiye'nin yeni bir hükümet sistemine geçtiği yıl olmakla birlikte, yine 2018'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı'nın 100 Günlük İcraat Programı'nda nafaka konusuna yönelik adil bir çözümleme yapılacağına ilişkin maddenin yer almasının etkili olduğu söylenebilir. 2018 yılında yapılan haberlerin makro incelemesi yapıldığında, başlıklarda enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapıldığı görülmektedir. 31.10.2018 tarihli "Süresiz nafaka: Ömür boyu mahkûmiyet" başlıklı haberde enformasyon eksiltimi ve genelleştirme bulunmaktadır. Spota bakıldığında "Kimi yıllar süren evliliklerini anlaşmalı olarak sona erdirdi, kimisi ise sadece 2 ay evli kaldığı eşine 29 yıldır nafaka ödüyor. Yasal tartışmaların gölgesinde ise filmlere konu olacak hayat hikâyeleri var. Nafakayı ödeyemediği için icralık olan engelli

Murat Taylan'ın yaşadıkları sayısız hikâyeden yalnızca biri." ifadesinde de enformasyon eksiltimi olduğu görülmektedir. Haber başlığında eşine nafaka ödeyen kişilerin kadın mı yoksa erkek mi olduğu anlaşılmamaktadır. "Ömür boyu mahkûmiyet" ifadesi ile yapmış olduğu genelleştirme ise söylemsel bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır. Yoksulluk nafakası veren herkesi ömür boyu mahkûm olarak nitelendirmektedir. Ancak devamında haberin inandırıcılığının artırılması için tanık ifadesine yer verildiği görülmekte ve nafaka ödeyemediği için icralık olan erkek, mağdur gösterilmektedir. Dolayısıyla spot girişinde nafaka ödeyerek mağdur olan kişilerin erkekler olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca tanık ifadesi aktarılırken kullanılan 'engelli' ifadesinin de mağduriyet derecesini artırmak için kullanılan bir strateji olduğu söylenebilir.

Yapılan haberlerin çoğu erkek mağduriyetlerini anlatırken, tarafsız olmak adına kadın mağduriyetlerine de yer verildiği görülmektedir. Örneğin 05.11.2018 tarihli "*Süresiz nafaka: Kâbus gibi geçti.*" başlıklı haberde diğer haber başlıklarına benzer bir biçimde enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapılmış ancak spotta yer alan "*Nafaka mağdurlarından biri de 6 yıllık evliliği biten Jale Gürbey. Hayatının en zor anlarını boşandığı eşinin ortadan kaybolması ile yaşadı. Gürbey, iki çocuğu ile nafaka alamadığı yıllarda yaşadığı zorlukları anlattı.*" ifadelerinde görüldüğü gibi, mağdur olarak nitelendirilen kişi kadındır. Ergün Yıldırım'ın 07.11.2018 tarihli "*Boşanma ve ömürlük nafaka*" başlıklı köşe yazısında, yoksulluk nafakasına yönelik üretilen söylemlerde muhafazakâr temalar yoğun olarak işlenmiştir. Bu bağlamda köşe yazısında, özellikle boşanmaların toplumun en önemli kurumu olarak kabul edilen aile yapısını ortadan kaldırdığı aktarılmaktadır. Boşanmaların yıllar içerisinde arttığı belirtilmekte ve boşanmalara sebep olan faktörler sayısal veriler verilerek açıklanmaktadır. Ayrıca boşanmanın nafaka gibi bir sıkıntıya sebep olduğu belirtilirken, bu süreçte en çok erkeklerin mağdur olduğu aktarılmaktadır. Dini referansların da yer aldığı köşe yazısında İslâm dinine göre, erkeğin sadece dört ay boyunca eşine bakmakla yükümlü olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla yine kutsal aile savunulmakta, boşanma ve boşanmanın bir sonucu olarak kabul edilen yoksulluk nafakası eleştirilerek, nafakanın süresiz olduğu öne çıkarılmakta ve bu durumun da erkekleri mağdur ettiği aktarılmaktadır. Köşe yazarının yoksulluk nafakasına yönelik karşı çıkışını istatistiki veriler ve dini referanslar kullanarak aktarması, muhafazakâr ve İslâmcı çevrelerin onayını almaya yönelik bir çaba olarak kabul edilebilir.

2019 yılında Yeni Şafak gazetesinde yoksulluk nafakası ile ilgili olarak sadece üç haberin yapıldığı görülmektedir. Bu haberler de genel olarak yoksulluk nafakasının, nafaka ödeyen erkeklere mağduriyet yarattığı meselesini ele almaktadır. 2020 yılında nafaka meselesi sadece köşe yazılarında yer alırken; 2021 yılında yoksulluk nafakasına yönelik dokuz haber; 2022 yılında da dokuz haber ve bir röportaj bulunmaktadır ve genellikle yoksulluk nafakasına yönelik yapılması planlanan düzenlemeler haberleştirilmektedir. Bu eksende Adalet Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlıklarının konuya ilişkin görüşleri aktarılmaktadır. 11.04.2022 tarihli “*Adalet Bakanı Bozdağ: Ömür boyu nafaka adil değil*” başlıklı haberde, Adalet Bakanı’nın ömür boyu nafaka olarak nitelendirdiği yoksulluk nafakasının adil olmadığı ve bu eksende düzenlemeler yapılacağına ilişkin görüşleri aktarılmaktadır. Bozdağ, boşanmanın yoksulluk nafakasının süresiz olmasından kaynaklı olarak büyük bir sorun haline geldiğini ifade etmektedir. 05.08.2022 tarihli “*İslâm’da nafaka nasıl belirlenir?*” başlıklı haberin girişinde İslami bilimler alanında uzman ile yapılan röportaj, nafakanın nasıl belirleneceği ve süresinin ne kadar olması gerektiğine ilişkindir. Röportajda yoksulluk nafakasının süresiz olmasının boşanmanın ardından yeni bir evlilik yaparak aile kurmaya engel olduğu belirtilmektedir. Her şeyden önce nafaka hukuki bir konudur. Bu nedenle, uygulamada pozitif hukuk esas alınmalıdır. Ancak gazetenin temsil ettiği ideoloji ile örtüşen bir biçimde yoksulluk nafakası karşılığını, dini referanslarla meşrulaştırmak istediği görülmektedir. Ayrıca 05.04.2021 tarihli haber 20.08.2022 tarihinde “*Bir günlük evliliğe ömür boyu nafaka: Sesini duyurmak için şehir şehir geziyor.*” başlığı ile tekrar haberleştirilmektedir. İlgili haberin gündemde tutulmaya çalışılması ve tekrar haberleştirilmesi, bir başka ifade ile ilgili habere haber değeri atfedilmesi, gazetenin yoksulluk nafakasına yönelik genel tutumu ile bağdaşmaktadır. Ayrıca haberin yan anlamı, yoksulluk nafakasının kadınların bir gün evli kalsalar bile almaya hak kazandıkları bir nafaka türü olduğuna ve bu durumun da nafaka ödeyen erkekleri mağdur ettiklerine ilişkindir. Genel olarak gazetede somut olaylarda da yine erkekler mağdur olarak gösterilmektedir. Muhafazakâr çevrede, kadının güçlü olması aileye doğrulan bir tehdit olarak görülmektedir (Bostan Ünsal, 2014: 24). Dolayısıyla erkek mağduriyeti söyleminin arkasında aslında ataerkil aile modeline ve erkek egemen düzene karşı bir tehdit dile getirilmektedir. Bununla birlikte nafaka veren erkekler için sıklıkla kullanılan mağdur kelimesi, ceza hukukunda suç nedeniyle hakları ihlâl edilen kişiler için kullanılmaktadır. Dolayısıyla nafaka vermekle yükümlü olan erkekler için kullanılan mağdur sıfatının hukuken bir karşılığı olmadığı söylenmelidir (Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği, 2019).

2023 yılında çıkan haberlere baktığımızda da beş haberden dördünün, nafaka hakkının düzenlemesine yönelik olduğu görülmektedir. Haber başlıklarında gazetenin genel olarak kullandığı 'süresiz nafaka' ifadesi yer almaktadır. 26.07.2023 tarihinde "*Bakan Göktaş'tan 'süresiz nafaka' açıklaması: Kabul edilebilir değil.*" başlıklı haberde Bakan Göktaş'ın yoksulluk nafakasına yönelik olumsuz değerlendirmeleri aktarılmaktadır.

Yeni Şafak gazetesinin Tablo 2'de yer alan yoksulluk nafakasına yönelik haberlerinin Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi modeli kullanılarak yapılan analizine göre şunlar söylenebilir: Haberlerin makro çözümlemesi yapıldığında, özellikle her yıl, nafaka konusuna yönelik bir düzenleme yapılacağına yönelik haberler aktarılmaktadır. Genel olarak haberlerin tematik yapısına bakıldığında başlıklar ve haber girişlerinin birbiri ile uyumlu olduğu ancak haberlerde genel olarak enformasyon eksiltimine gidildiği görülmektedir. Buna göre haber başlıklarında mekân, zaman gibi bilgiler aktarılmamakta, buna karşılık özetleme yapılmaktadır (Özer, 2011: 94). Mikro yapı çözümlemesinde ise, gazetenin yoksulluk nafakasına yönelik haberlerini iki ana tema ekseninde ürettiği görülmektedir. Birincisi gazete, yoksulluk nafakası yerine 'süresiz nafaka' ifadesini kullanmaktadır. Süresiz nafaka ifadesinin özellikle tercih edildiği varsayılabilir. Nitekim nafakanın süresiz olmasının boşanmayı kolaylaştırıcı bir unsur olduğu ve bunun da aileyi ortadan kaldıracığı iddia edilmektedir. İkincisinde de haberlerde yoksulluk nafakası almayı hak edenlerin genellikle kadınlar olduğu ve bu durumun da erkek mağduriyeti yarattığı söylemidir. Genellikle nafaka ödeyen erkekler mağdur olarak nitelendirilmişlerdir. Bu söylemler, muhafazakâr ideolojinin aile ve kadına bakış açısı ekseninde temellendirilmektedir. Nitekim muhafazakâr ideolojiye göre kadın ve erkek toplumsal cinsiyet normlarına uygun hareket etmeli ve bu öğretileri de aile içerisinde öğrenmelidirler. Dolayısıyla yoksulluk nafakası özelinde üretilen bu söylemlerle, yoksulluk nafakasının muhafazakâr ideolojinin gelenekseli aileyi yıkan bir tehdit olarak zihinlerde inşa edilmeye çalışıldığı söylenebilir.

Yeni Akit Gazetesinin Analizi

Yeni Akit gazetesinde Ocak 2018-Eylül 2023 arasında yoksulluk nafakasını konu edinen haberler ve köşe yazıları Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3. Yeni Akit Gazetesi Haber- Köşe Yazısı

TARİH	TÜR	HABER BAŞLIĞI	HABER GİRİŞİNE VE İÇERİĞE YÖNELİK BİLGİ
03.01.2018	Haber	Vatandaşlar sosyal medyayı salladı: Süresiz nafaka zulümdür!	Haberde “süresiz nafaka” olarak nitelendirilen yoksulluk nafakası ödeyenlerin sosyal medyada gündem oluşturduğu ve hükümetten mağduriyetlerinin giderilmesini istedikleri yer almaktadır.
09.02.2018 ⁵ / 20.02.2018	Haber	10 yılda 1.2 milyon çift boşandı!	Haberde boşanma oranlarının artıran nedenler arasında yoksulluk nafakası yer almaktadır.
17.03.2018	Haber	Mehmetçikten kahreden mektup: Bizi duymayan Türkiye’ye hakkımı helal etmiyorum!	Haberde yazar Filiz Akgün’e, nafaka mağduru olduğunu ifade eden bir askerin gönderdiği mektup yer almaktadır.
29.03.2018	Haber	‘Nafaka değil adalet dağıtılsın’	Haberde Psikolog Arzu Günalay’ın süresiz nafaka olarak ifade edilen yoksulluk nafakasının boşanmaların artmasına neden olduğu, erkekler açısından mağduriyet oluşturduğu ve İslâm dini ile bağdaşmadığına yönelik ifadeleri aktarılmaktadır.
31.03.2018	Haber	Süresiz Nafaka Bel Büküyor!	Haberde süresiz nafaka olarak ifade edilen yoksulluk nafakasının mağduriyet yarattığı tanık ifadelerine başvurarak aktarılmaktadır.
17.04.2018	Haber	Süresiz nafaka böbrek sattırıyor	Haberde süresiz nafaka olarak ifade edilen yoksulluk nafakasının mağduriyet yarattığı somut bir olay üzerinden aktarılmaktadır. Haberin içeriğinde erkeğin yaşadığı olumsuz durumlar yer alırken, “2014 yılında iffetsizlik nedeniyle yollarını ayırdığı eski eşine...” ifadelerinde olduğu gibi ayrılma nedeni olarak “iffetsizliğe” vurgu yapılmıştır.

21.04.2018	Haber	“Ömür boyu nafakaya çözüm getirilecek!”	Haberde Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan’ın “ <i>ömür boyu nafakanın</i> ” Adalet Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının gündemine geldiğine yönelik ifadeleri aktarılmaktadır.
24.04.2018	Haber	Süresiz nafaka dinen caiz değil	Haberde yoksulluk nafakasının süresiz olarak verildiği vurgulanarak İslâm dini ile bağdaşmadığı aktarılmaktadır. Bu durumu desteklemek amacıyla İslam hukuku uzmanlarının görüşleri aktarılmaktadır.
08.05.2018	Haber	Nafakazedeler sosyal medyayı salladı: Tek umudumuz Erdoğan!	Haberde süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasının mağduriyet yarattığı ve bu mağduriyetin sosyal medyaya yansdığı aktarılmaktadır.
09.06.2018	Haber	Akit’in haberleri meyvesini verdi! Taslak hazır: Süresiz nafaka tarih oluyor	Haberde nafaka süresi ile ilgili alt-üst sınırı getirilmesine yönelik düzenleme yapılacağı yer almaktadır.
10.06.2018	Haber	Bakan Gül’ün açıklamasının ardından nafaka mağdurlarından ilk yorum: Süre hala istismara açık	Haberde Boşanmış İnsanlar ve Aile Platformu yöneticilerinin bu sürenin en üst sınırının beş yıl olması gerektiğine yönelik düşünceleri aktarılmaktadır.
24.07.2018	Köşe Yazısı	Gezi Akı ve Nafaka Zokası	Alparslan Aydar, köşe yazısında Prof. Dr. Burhanettin Can’ın tespitlerini aktarmış, devamında nafakanın erkekler üzerinde oluşturduğu etkileri belirtmiştir.
05.09.2018	Haber	Süresiz nafaka evliliğe engel	Haberde yoksulluk nafakası ödeyen bir erkeğin kendi ifadeleri ile ödediği nafaka sebebiyle tekrar evlenemediği ve dolayısıyla mağduriyeti aktarılmaktadır.

14.09.2018	Köşe Yazısı	Nafaka Teröründe Cinnet Noktası	Ali Osman Aydın, köşe yazısına <i>“Biliyorsunuz efendim, son çıkan kanunlarla birlikte ülkemizde erkeklerin- affedersiniz- eşekten hallice bir mevkiye sahip oldukları tescillenmiş oldu.”</i> ifadeleri ile giriş yapmış ve yazısının devamında nafakanın erkekler aleyhine eşitsizlik yarattığını ele almıştır.
16.09.2018	Haber	Süresiz nafaka ikinci evliliği de sarsıyor	Haberde ‘ömür boyu nafaka’ olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasının mağduriyet yarattığı somut bir olay üzerinden bu olayın öznesi erkeğin ifadeleri ile aktarılmaktadır.
17.10.2018	Haber	Nafaka kanunu değişiyor mu? Nafaka miktarı ne olacak?	Haber girişinde 100 Günlük Eylem Planı içinde nafaka düzenlemesinin de yapılacağı aktarılmaktadır. Haberin içeriğinde yoksulluk nafakası ‘süresiz nafaka’ olarak ifade edilmiş ve bu bağlamda dönemin Adalet Bakanı Abdülhamit Gül’ün süre ile ilgili çalışmalar yapıldığına yönelik ifadeleri yer almıştır. Haberin devamında Boşanmış İnsanlar ve Aile Platformu Kurucu Temsilcisi İlknur Birsel’in <i>“1 gün bile evli kalmadan ömür boyu nafaka ödemeye mahkûm edilen mağdurların sesini duyurmak için”</i> başlatılan imza kampanyasına ve önerilerine ilişkin değerlendirmeleri yer almıştır.
02.11.2018	Haber	Bu kanunlar cinnete davet!	Haberin spotunda <i>“Uzmanlar, ailelerde yaşanan korkunç olayların perde arkasında 6284 sayılı yasa, süresiz nafaka ve tek taraflı velayet uygulamasının olduğunu söylüyor.”</i> ifadeleri yer almakta ve haberin içeriği de bu spotu destekler nitelikte açıklamaları aktarmaktadır.

08.12.2018	Haber	‘Süresiz nafaka boşanmış kadınları nikahsız yaşamaya teşvik ediyor’	Haberde Boşanmış İnsanlar ve Aile Platformu Kurucu Başkanı İlknur Birsell Büyükakça'nın süresiz nafakanın kadın ve erkek üzerindeki etkilerine yönelik değerlendirmeleri aktarılmaktadır. Haberin içeriğinde süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasının kadını nikahsız birlikteliklere ve kayıtsız çalışmaya teşvik ettiği, erkeği psikolojik olarak çökerttiği yer almakta ve sonuçta aile yapısının yıkıldığı ifade edilmektedir. Yoksulluk nafakası için şartlara bağlı olarak bir ila beş arasında bir süre önerilmektedir.
18.12.2018	Köşe yazısı	Hayalet Ders ve Nafaka Kurbanları...	Ali Osman Aydın, köşe yazısının “ <i>Nafaka Kurbanlarına Bir Dokun, Bin Ah İşit...</i> ” başlıklı ikinci kısmında yoksulluk nafakası ödeyen bir okurunun mağduriyetini anlattığı elektronik postayı aktarmaktadır.
23.12.2018	Haber	Biriken nafaka borçlarından dolayı defalarca hapse girdi! Yedi ay süren evliliği hayatını alt üst etti	Haberde somut bir olaya yönelik durum aktarılmaktadır. Haberin içeriğinde mağdur olarak nitelendirilen erkeğin ifadeleri ile birlikte mevcut eşinin ifadeleri de yer almaktadır.
06.01.2019	Haber	Süresiz nafaka gündemde	Haberde, dönemin Adalet Bakanı Abdülhamit Gül'ün yoksulluk nafakası ile ilgili düzenleme yapılacağına yönelik ifadeleri aktarılmaktadır.
09.01.2019	Haber	Nafaka yasası son dakika Meclis'ten geçti mi? Nafakada son durum ne?	Haberde, yoksulluk nafakasına yönelik yapılacak düzenlemeye ilişkin alternatifler aktarılmaktadır.
12.01.2019 /13.01.2019	Haber	2 milyon mağdur erkek çözüm bekliyor	Haberde, yoksulluk nafakası ödeyen “ <i>Süresiz Nafaka Mağdurları Platformu</i> ” adı altında organize olan erkeklerin kendi ifadelerine yer verilerek mağduriyetleri aktarılmaktadır.

16.02. 2019	Haber	6284'e çok sert tepki: Kadını koruyalım derken beka sorunu oluşturduk	Haberde Aile Platformu tarafından gerçekleştirilen bir panelde konuşmacıların ailenin ve aile kurmanın öneminden hareketle 6284 Sayılı yasaya ve yoksulluk nafakasına eleştirel ifadeleri ile kadının iş gücünde yer almasındansa 'ev hanımlığına' özendirilmesi gerektiğine yönelik değerlendirmeleri aktarılmaktadır.
24.02. 2019	Haber	Nafaka mağduru Akit'e konuştu: Boşandığım eşim nafaka alabilmek için...	Haberde, yoksulluk nafakası ödeyen bir erkeğin mağduriyeti aktarılmaktadır.
11.03. 2019	Haber	Süresiz nafaka zulme dönüştü	Haberde süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasına yönelik eleştiriler aktarılmakta, yoksulluk nafakası ödeyen erkeklerin tekrar evlenme noktasında yaşadıkları mağduriyet vurgulanmaktadır. Haberde yer alan "Kötü niyetli kadınlar, eski eşinden ciddi meblağlarda nafaka aldığı için bu hakkı kaybetmemek adına bir daha evlenmiyor. Gönül birlikteliği yaşadığı erkekle ise evlenmeyip evlilik dışı ilişki yaşayarak nafaka almayı sürdürüyor. Avukatların da yönlendirmesiyle kadınlar bu şekilde süresiz nafaka için iffetsiz hayat sürmeye mahkûm ediliyor." ifadeleri kadınlara yönelik pejoratif bir dili yansıtmaktadır.
26.03. 2019	Haber	CHP'li vekilden skandal açıklama! Nafaka düzenlemesi rahatsız etti	Haberde, o dönem gündemde olan yasa çalışmaları kapsamında yoksulluk nafakasına sınırlama getirilmesine karşı çıkan CHP'li vekil Gamze Taşçier, İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi Koordinatörü Avukat Yasemin Babayigit, Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı ve gazeteler eleştirilmektedir.

10.03. 2019/ 11.03. 2019	Haber	Süresiz nafakanın acı bilançosu	Haberde nafaka ve özellikle de nafaka artırım davalarına yönelik sayısal veriler yer almakta ve bu davaların mahkemelere büyük yük getirdiği ifade edilmektedir. Haberde kadınların aldıkları nafaka kesilmesin diye, erkeklerin ise ödedikleri nafaka nedeniyle tekrar evlenmedikleri vurgulanmaktadır. Buradan hareketle bu durumun aileye olumsuz yansıdığı sonucu çıkarılmaktadır.
15.03. 2019/ 18.03. 2019	Haber	2 vekil bugünü 30 yıl önceden görmüş! Süresiz nafaka felaketimiz olur	Haberde, 1988 yılında Türk Medeni Kanun'da yapılan düzenlemeye karşı çıkmış dönemin milletvekillerinden Abdullah Ulutürk ve Ali Şahin'in değerlendirmeleri aktarılmaktadır. Haberin spotunda iki vekilin yasama sürecinde 'aile düzeni yıkılır', 'boşanmalar artar', 'evlilikler azalır', 'gayrimeşru ilişkiler çoğalır', 'Bu yasa felaketimiz olacaktır' şeklinde ikazlarda bulunduğu belirtilmektedir.
09.04. 2019	Haber	Zorla alınan nafaka haramdır	Haberde, dini referanslardan hareket edilerek süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasının eleştirisi ile söz konusu nafakanın verilmesi gereken süreye ilişkin aktarım yapılmıştır.
09.06. 2019	Haber	'Süresiz nafaka mağduruyum'	Haberde, yoksulluk nafakası ödeyen bir erkeğin mağduriyeti kendi ifadelerinden hareketle aktarılmaktadır.
08.08. 2019	Haber	BİA Platformu Kurucusu İlknur Birsal Büyükakça: Süresiz nafaka ile aile kurumu yok edilmek isteniyor	Haberde Boşanmış İnsanlar ve Aile Platformu Kurucusu İlknur Birsal Büyükakça'nın süresiz nafaka olarak ifade edilen yoksulluk nafakasına yönelik eleştirel düşünceleri aktarılmaktadır. Haberde aile üzerine yapılan vurgu başlıkta vurgulanmıştır.
04.10. 2019	Haber	Nafakanın çözümü İslam'da	Haberin spotunda 'müebbet nafaka' olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasının ne kadar süre ile verileceği dini referanslardan hareketle aktarılmaktadır.

22.10.2019	Haber	Yargıtay'dan emsal niteliğinde nafaka kararı: Kadın işe girse de nafaka ödenecek	Haberde yoksulluk nafakası alan bir kadının asgari ücretle çalışmaya başlaması üzerine boşandığı eşi ile başlayan dava süreci yer almakta, Yargıtayın kadının gelirinin onu yoksulluktan kurtarmayacağına yönelik yapmış olduğu değerlendirme aktarılmaktadır.
25.06.2019	Haber	'Karı-koca eski eşime çalışıyoruz'	Haberde, yoksulluk nafakası ödeyen bir erkeğin yaşadığı mağduriyet aktarılmaktadır.
16.10.2019/ 17.10.2019	Haber	Yeniakit.com.tr'ye konuşan anne ve kızı: İntiharın eşiğine geldik, bizler de insanız!	Haberde yoksulluk nafakası ödeyen bir erkeğin mevcut eşinin bu durumdan doğan mağduriyeti anlattığı ifadeleri aktarılmaktadır.
02.11.2019	Haber	Prof. Ulusoy, nafaka düzenlemesinin detaylarını anlattı!	Haberde süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasına yönelik eleştiri yer almakta, o dönem yasa çalışmalarını ile ilgili bilgi içermekte ve Prof. Dr. Erol Ulusoy'un önerileri aktarılmaktadır.
18.11.2019	Haber	Yüzde 92 engelli vatandaşa bile nafaka zulmü! Böyle adalet olmaz olsun	Haberde, eşi yoksulluk nafakası ödeyen kadının yaşadıkları mağduriyet kendi ifadeleri ile aktarılmaktadır.
27.12.2019	Haber	Milyonlarca mağdurun umudu 2020'ye kaldı!	Haberde, süresiz nafaka olarak nitelendirilen yoksulluk nafakasını da içine alan konularda düzenlemenin 2020 yılında yapılması adına beklenti aktarılmaktadır.
01.01.2020	Haber	Milyonlarca mağdur 2020'nin ilk yargı paketini bekliyor!	Haberde yoksulluk nafakası ve ergin yaşta olmayan evliliklerle ilgili düzenlemenin 'mağdurlar' tarafından beklendiği belirtilmektedir.
24.01.2020	Haber	Yüzünü bile unuttuğu eski eşine hala nafaka ödüyor	Haberde, bir buçuk yıl evliliğin ardından yoksulluk nafakasının gazi maaşıyla ödenmesinin yarattığı mağduriyet aktarılmaktadır.

14.02. 2020/ 15.02. 2020	Haber	Süresiz nafaka zulumü deprem kadar ağır	Haberde, yoksulluk nafakası ödeyen bir erkeğin mağduriyet yaşadığı aktarılmaktadır. Kişinin depremde olduğu belirtilmektedir.
18.02. 2020	Haber	Genç yaşta evlenene ceza boşanana ödül	Haberde, yoksulluk nafakası ve evlilik yaşı ile ilgili Süresiz Nafaka Platformu Kurucusu İlhan Ergincan ve Türkiye Aile Meclisi Derneği Başkanı Adem Çevik'in yapmış olduğu eleştirel değerlendirmeler aktarılmaktadır.
18.02. 2020	Haber	Süresiz nafaka dayatması! Canan Güllü'ye mağdur tepkisi	Haberde Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı Canan Güllü'nün süresiz nafaka konusunda 'kanun çıksa da uygulatmayız' sözlerine yönelik gösterilen tepkiler aktarılmaktadır.
24.03. 2020	Haber	Nafakazedeye tazyik hapsi adil değil	Haberde icra işlemlerinin belli bir tarihe kadar durdurulduğu ancak nafaka alacaklarının icrasının kapsam dışı bırakılmasının adil olmadığı Avukat Türkmen Kaplan'ın değerlendirmeleri ile aktarılmaktadır.
06.05. 2020	Haber	Yusuf Kavaklı: İslam hukukunda nafaka 3 aydır, 10 sene nafaka ödemek zulümdür	Haberde dini referansla nafakanın süresinin 3 ay olduğu aktarılmaktadır.
04.06. 2020	Haber	Süresiz nafaka ile ilgili BİA Başkanı İlknur Birsal Akça'dan çarpıcı sözler	Haberde, İlknur Birsal Akça'nın yoksulluk nafakasının erkekler açısından mağduriyet yarattığına yönelik değerlendirmeleri ile birlikte yoksulluk nafakasının aile yapısını çöküşüne zemin hazırladığı aktarılmaktadır.

17.07.2020	Haber	Aileyi kurtarmak için dev buluşma	Haberin girişinde “Aile Dernekleri ve Platform Birliği, İstanbul sözleşmesi mağdurları, 6284 beyana dayalı yasa mağdurları, süresiz nafaka mağdurları, çocuk haczi mağdurları, iftira sonrası hapiste olan aile yakınları, erken evlilik sonrası babaları hapiste olan çocuklar için 19 Temmuz Pazartesi günü İstanbul’da bir araya geliyor.” ifadeleri yer almakta, haberin devamında ise feminizme yönelik eleştiriler aktarılmaktadır.
12.12.2020	Köşe yazısı	Süresiz nafaka ve nafaka hapsi kaldırılmalıdır	Sefa Saygılı, köşe yazısında yoksulluk nafakası ile değerlendirme yapmakta, ‘süresiz nafaka’ ve tazyik hapsinin kaldırılmasını önermektedir. Yoksulluk nafakasının bazı kadınları kayıt dışı çalışmaya, gelirlerini gizlemeye ve evlilik dışı ilişki yaşamaya yönlendirdiği ifade edilmektedir.
10.04.2021	Köşe yazısı	Süresiz nafaka ve nafaka hapsi mağdurlarının feryatları duyulacak mı?	Sefa Saygılı, köşe yazısında yoksulluk nafakası ödeyen iki erkeğin mağduriyetlerini yorum yapmadan aktarmış, yazısının devamında ise yoksulluk nafakası alan kadınların nafaka hakkını kaybetmemek için evlenmediğini, ‘evlilik dışı ilişkiler’ yaşadığını ve kayıt dışı olarak çalıştığını belirtmiş, erkeklerin ise ödediği yoksulluk nafakası nedeniyle evlenemediği ifade etmiştir. Bu durumun özellikle aile üzerine olumsuz etkisi vurgulanmıştır.
14.04.2021	Haber	1 günlük evlilik yüzünden 4 yıldır nafaka ödüyor	Haberde 1 gün evli kaldığı eşinden 4 yıldır boşanamadığını iddia eden erkeğin eşine nafaka ödemesinin mağduriyet doğurduğu erkeğin ifadelerinden hareketle aktarılmaktadır. Kişinin sesini duyurmak için Kastamonu’dan İstanbul’a yürüdüğü belirtilmektedir.

05.07.2021	Haber	Yargıtay'dan emsal nafaka kararı! Boşanma nedeniyle yoksulluğa düşmeyeceğine hükmedildi	Haberde Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin boşanan öğretmen bir kadının yoksulluğa düşmeyeceğinden hareketle kadın lehine verilen yoksulluk nafakası kararını bozduğu aktarılmaktadır.
09.09.2021	Haber	Nafaka süresi ne kadar 2021 Süreli nafaka ne kadar ödenir süre nedir?	Haberde, boşanma davasında Mahkemenin tarafları eşit kusurlu olarak değerlendirdiği, yoksulluk nafakasının 2 yıl süre ile ödenmesine hükmedildiği ve bu kararın emsal oluşturabileceği aktarılmaktadır.
21.10.2021	Haber	Yargıtay'dan emsal karar! Kusursuz eş de nafaka ödeyecek	Haberde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından yerel mahkemenin direnme kararının bozulduğu aktarılmaktadır. Yerel mahkeme somut olayda kadını tam kusurlu değerlendirmiş ve yoksulluk nafakası ödenmemesine karar vermiştir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ise kusuru kadın ile erkek arasında eşit görmüş, kadın ve erkeğin maddi durumlarını göz önüne alarak farklı yönde bir karar vermiş ve direnme kararını bozmuştur.
28.11.2021	Haber	'Süresiz Nafaka' kaldırılıyor! Yeni düzenleme yolda	Haber boşanma davalarının süresini kısaltmaya yönelik yapılacak düzenlemelerden bahsedilmektedir. Yoksulluk nafakası da boşanma davalarının süresini artıran nedenler arasında gösterilmiştir.
25.01.2022	Köşe yazısı	Nafaka	Abdurrahman Dilipak, köşe yazısında nafaka üzerine değerlendirmelerde bulunmuş ve özellikle aileye vurgu yapmıştır.
07.03.2022	Haber	Ömür boyu nafaka kalkacak mı? Son dakika bakan Derya Yanık açıkladı:	Haberde yapılması planlanan yoksulluk nafakası düzenlemesine yönelik formüllerle birlikte dönemin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın açıklamaları aktarılmaktadır.

08.04.2022	Köşe yazısı	Süresiz nafaka nifakına son!	Şevki Yılmaz, köşe yazısında “süresiz nafakanın” kaldırılmasına yönelik düşüncelerini aktarmıştır.
10.06.2022	Haber	Nafaka artışına da sınırlama getirilsin	Haberde, Aile Mağdur Hakları Platformu Kurucu Başkanı'nın yoksulluk nafakasına ve söz konusu nafakada gerçekleşen artışlara yönelik eleştirel ifadeleri aktarılmaktadır. Zira “ <i>Büyük zorluklar altında alın teri dökerek kazandıkları helal parayı, nafaka adı altında haram yolla gasp edilerek ceplerinden çalınan mağdurların sabırları kalmamıştır.</i> ” ve “ <i>Süresiz nafaka bir hak değildir, gasptir, haramdır. Yeni gelecek kurmak isteyen insanların önünde en büyük engeldir.</i> ” ifadeleri kullanılmıştır.
22.08.2022	Köşe yazısı	Nafaka adaletsizliği devam edecek mi?	Sefa Saygılı, köşe yazısında yoksulluk nafakasına yönelik düzenleme yapılması gerektiğine vurgu yapmaktadır.
03.09.2022	Köşe yazısı	Yine nafaka zulmü üzerine	Sefa Saygılı, köşe yazısında kendisine ulaşan yoksulluk nafakası ödeyen erkeklerin mağduriyetlerini ifade ettikleri açıklamaları aktarmıştır.
24.09.2022	Haber	Süresiz nafaka ve genç evlilik mağdurlarından TBMM'ye çağrı	Haberde yoksulluk nafakası ödeyen ve eşi ergin değil iken evlenen erkeklerin yaşadığı mağduriyet aktarılmakta, bu mağduriyetin giderilmesi adına yapılacak yasal düzenlemenin beklendiği aile kurumuna yapılan vurgu üzerinden ifade edilmektedir.
04.10.2022	Haber	Ailelerin de umudu Erdoğan	Haberde yoksulluk nafakasının aileyi tehdit eden unsurlardan biri olarak ele alındığı görülmektedir.
11.12.2022	Haber	Borcu için evlendi, boşanıp nafaka ve tazminat alacaktı! Yargıtay'dan emsal karar	Haberde, Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin yoksulluk nafakası kararını kadının borçlarını ödemek için evlendiği kanaatinden hareketle bozduğu aktarılmaktadır.

12.12.2022	Haber	Nafakazedeler de seçim öncesi çözüm bekliyor	Haberde, Süresiz Nafaka Mağdurları Platformu Kurucusunun yoksulluk nafakasına ilişkin yasal düzenleme yapılmasına yönelik düşünceleri özellikle ailenin beka sorunu üzerinden aktarılmaktadır.
16.02.2023	Haber	Depremzede mağdurlardan çağrı! Bu yılki nafakaları devlet üstlensin	Haberde yoksulluk nafakası ödeyen depremzedelerin bu yükümlülüklerini devletin karşılamasına yönelik talep aktarılmaktadır.
26.07.2023	Haber	Nihayet bir Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı milyonların beklediği açıklamayı yaptı	Haberde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın yoksulluk nafakasının süresine yönelik açıklamaları aktarılmaktadır.
28.07.2023	Haber	Adaletsizlik son bulacak! Süresiz nafaka mağduru umutlandı	Haberde, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın " <i>Süresiz nafaka ödemek gibi uygulama kabul edilebilir olamaz. Bu uygulama adil değil</i> " ifadelerinin ardından yarattığı olumlu hava aktarılmaktadır.
29.07.2023	Haber	CHP yine bildiğiniz gibi... Nafaka zulmünün sürmesini istiyor!	Haberde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın yoksulluk nafakasının süresine ilişkin düzenleme yapılacağına yönelik işaret vermesine Aylin Nazlıaka'nın tepki gösterdiği aktarılmaktadır.
16.08.2023	Haber	Adalet Bakanı Tunç'tan süresiz nafaka ile ilgili önemli açıklama!	Haberde Adalet Bakanı'nın yoksulluk nafakasına yönelik yapılması planlanan düzenleme ile ilgili yaptığı açıklamalar aktarılmaktadır.
21.08.2023/22.08.2023	Haber	AK Parti'nin TBMM'ye sunacağı ilk 2 konu belli oldu!	Haberde yeni yasama yılında 'süresiz nafaka'yı da kapsayacak şekilde çalışma yapılması beklendiği aktarılmaktadır.

31.08.2023	Haber	Adalet Bakanı Tunç'tan Süresiz Nafaka Açıklaması!	Haberde Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un aile hukuku ile ilgili geniş bir çalışma yapıldığını; boşanma, tazminat, nafaka sorunlarında arabuluculuk uygulamasının çözüm olabileceğini belirtmesi aktarılmaktadır.
02.09.2023	Haber	Zorunluymdu: Daha İlk Günden 438 Başvuru!	Haberin " <i>Nafaka Sorununa Çözüm Arayışı</i> " başlığında Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un boşanma ile ilgili konuların yanı sıra nafaka ile ilgili kadınları mağdur etmeyecek ve 'diğer taraf' açısından da yakınmaları giderecek bir çalışma gerçekleştirileceği haberi aktarılmaktadır.
23.09.2023	Haber	Ömür Boyu Nafaka Bitiyor mu? İşte Emsal Karar!	Yerel Mahkemenin kadına yoksulluk nafakası bağlanması kararının, kadının eşinin annesine hakaret ettiği gerekçesiyle Yargıtay 2. Hukuk Dairesi tarafından bozulması aktarılmaktadır.

Kaynak: <https://www.yeniakit.com.tr/>

2018 yılında yapılan haberlerin makro incelemesi yapıldığında, başlıklarda enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapıldığı görülmektedir. Örneğin 31.03.2018 tarihli "*Süresiz Nafaka Bel Büküyör*" başlıklı haberde enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapılmıştır. Zira habere konu olan olay başlığa bakılarak anlaşılammaktadır. Spota bakıldığında ise "*Süresiz nafaka uygulaması, yürürlüğe girdiği 1988 yılından bu yana birçok mağduriyete neden olarak çalışmayan boşanmış eşleri mağdur ediyor.*" ifadeleri yer almaktadır. Spot incelendiğinde başlıkta beli büküldüğü ifade edilen kişilerin nafaka ödeyen, çalışmayan boşanmış eşler olduğu anlaşılmakta; ancak bu eşlerin kadın mı erkek mi olduğu belirtilmemektedir. Dolayısıyla spotta da enformasyon eksiltimi yapıldığı söylenebilir. Ancak haberin devamında nafaka borcunu ödeyemediği için hapis cezası almış olan bir erkeğin mağduriyetini anlattığı ifadeleri aktarılmaktadır. Benzer haberleştirmelerin Yeni Şafak gazetesi tarafından da yapıldığı söylenebilir.

17.04.2018 tarihli "*Süresiz nafaka böbrek sattırıyor*" başlıklı haberde de enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapılmaktadır. Spota bakıldığında "*Ayrılan eşleri ömür boyu borca mahkûm eden ve bir daha yuva kurulmasının*

büyük ölçüde önüne geçen süresiz nafaka zulumu nedeniyle ortaya çıkan çaresizliğin hazin bir örneği Manisa’da yaşanıyor. Aldatılarak ayrıldığı eski eşine 4 yıldır nafaka ödemek zorunda olan Şükrü Bayar, nafaka borcu nedeniyle böbreğini satılığa çıkardı. Akit’e konuşan Şükrü Bayar, nafakayı ödeyebilmek için dükkanını devrettiğini, daha sonra otomobilini sattığını, şimdi ise böbreğini satışa çıkardığını söyledi.” ifadeleri yer almaktadır. Spot incelendiğinde başlıkta belli olmayan böbreğini satışa çıkararak kişinin erkek olduğu belirtilmektedir. Bununla birlikte bu kişinin mağduriyetinin haksızlığına vurgu yapmak için spotta ‘aldatılarak ayrıldığı’ bilgisine yer verilmiştir. Aldatma kanıksanmış bir erkeklik icrası olarak görülen ve erkeğe tek bir partnerle sınırlandırılmayan bir cinsellik hakkı tanıyan; ancak kadının cinselliğini tek bir partner ile sınırlandırmasını norm olarak kabul eden ataerkil toplum yapısının ahlâk yaklaşımının bir sonucudur. Bu eksende kadının evlilik dışındaki birlikteliği, düzen ve istikrar bozucu olarak görülmektedir (Topbaş, 2023: 10). Aldatmak ve aldatılmak da toplumsal cinsiyetlendirilmiştir. Muhafazakâr ideolojiye göre kadın annelik ve eşlik gibi geleneksel roller ile özdeşleştirilir. Dolayısıyla aldatan bir kadın, geleneksel normları ihlâl ederek ideal bir anne veya eş olamayacaktır. Gazetelerin yoksulluk nafakası almayı hak etmiş kimi kadınların “aldatan kişi” olduklarına yönelik ürettikleri bu söylem muhafazakâr hegemonik erkekliğin kadına bakış açısının bir örneği olarak da düşünülebilir (Türk, 2014: 328). Benzer haberleştirmelerin Yeni Şafak gazetesinde de yapıldığı ve her iki gazetenin izlediği bu stratejinin temsil ettikleri ideoloji ile örtüştüğü görülmektedir.

08.12.2018 tarihli “*Süresiz nafaka boşanmış kadınları nikahsız yaşamaya teşvik ediyor*” başlıklı haberde de enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapılmıştır. Haberin spotunda “*Boşanmış İnsanlar ve Aile Platformu Kurucu Başkanı İlknur Birsnel Büyükakça; “Süresiz Nafaka’ ya ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Büyükakça; “Süresiz nafaka, boşanmış kadınları nikahsız birlikteliklere ve kayıtsız çalışmaya teşvik ediyor” dedi.”* ifadeleri yer almaktadır. Haberde aralarında evlilik akdi olmadan birlikte yaşayan kadınlara yönelik pejoratif bir dil kullanıldığı görülmektedir. Kutsal aileyi tanımlayan bir unsur da cinsler arası nikâh akdi ile bir araya gelen evliliklerdir. Aileye yönelik böyle bir yaklaşımın günümüzde nikâh akdi olmayan birlikteliklerin neden aile olarak tanımlanamayacağı tartışmalarını da beraberinde getirir. Ancak haberde muhafazakâr ideolojinin evliliği aile tanımının odağına almasından kaynaklı olarak böyle bir söylem ürettiği görülmektedir. Boşanma, gazetenin yoksulluk nafakası ile birlikte işlediği önemli başlıklardan biridir. Yine 09.02.2018 / 20.02.2018 tarihli “*10 yılda 1.2 milyon çift boşandı!*” başlıklı haberin spotunda “*AB’ye uyum zırvaları,*

ahlaksız dizi-filmler ve 6284 gibi kanunlarla zayıflatılan Türk aile yapısı kırmızı alarm veriyor.” ifadeleri yer almakta, haberin içeriğinde ise “Süresiz nafaka uygulaması, çocuk haczi garabeti ve 6284 sayılı kanun gibi yanlış hukuki düzenlemeler ise aile mefhumunun dağılması hususuna tuz biber ekti.” denilerek yoksulluk nafakasının boşanmayı artırdığı ve bu nedenle aileyi ortadan kaldırdığı kabul edilmektedir.

Yoksulluk nafakasının haberlerde ilişkilendirildiği bir diğer önemli konu da kayıtdışı çalışmadır. Yeni Şafak gazetesinin 12.01.2019 tarihli “2 milyon nafaka mağduru” başlıklı haberine benzer şekilde Yeni Akit gazetesinde de 12.01.2019 / 13.01.2019 tarihli “2 milyon mağdur erkek çözüm bekliyor” başlıklı haber bu konuya ilişkindir. Yeni Akit gazetesindeki haberin spotuna bakıldığında “Boşanmalarda mahkeme tarafından belirlenen süresiz nafaka insanları mağdur etmeye devam ediyor. Bazı kadınlar nafakadan faydalanabilmek için sigortasız günlük işlerde çalışırken, bazıları da resmi nikah kıymadan evleniyor. Tekrar evlenen ve kendilerine yeni bir yuva kuran erkekler ise çocuklarının rızkını nafakaya veriyor.” ifadeleri yer almaktadır. Yoksulluk nafakasının kadının güçlenmesinin önünde bir engel olarak gösterilmesine rağmen, haberde nafaka alan kadınların kayıtdışı, sigortasız çalıştıkları söylenmektedir. Türkiye’de kadınların büyük bir çoğunluğunun kayıtdışı sektörlerde, güvencesiz olarak çalıştıkları söylenebilir (TÜİK, 2023). Yoksulluk nafakasının miktarına yönelik sınırlı verilerde (Moroğlu ve Eroğlu, 2020: 42; Pasinli ve Demir, 2021: 22) alınan nafaka ücretlerinin kadını güçlendirecek düzeyde olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla kadınların kayıtsız çalışmaya itilmesi meselesi yoksulluk nafakası ile bağlamı kurulmayacak ve iktidarın neoliberal politikaları ile ayrı düşünülmececek kadar derin bir sorun alanıdır (Yükselbaba, 2013).

Her iki gazetenin de yoksulluk nafakası karşıtlığına haberlerinde veya köşe yazılarında zaman zaman İslâm dinini referans alarak meşruiyet kazandırmaya çalıştığı görülmektedir. Yeni Şafak gazetesinin haberlerinde de yer aldığı benzer şekilde Yeni Akit gazetesinde de 09.04.2019 tarihli “Zorla alınan nafaka haramdır” ve 04.10.2019 tarihli “Nafakanın çözümü İslam’da” başlıklı haberlerde nafakanın süresine yönelik olması gereken durumlar dini referansla aktarılmaktadır. Muhafazakârlık dini, aileyi toplumsal bütünleşmeyi sağlayan bir kurum olarak gördüğünden (Erdoğan, 2004: 6), haberlerde de dini referanslar kullanılarak söylemin etkisi artırılmaya çalışılmaktadır. Nitekim süresiz olmayan ancak süresiz olduğuna yönelik bir düşünce yaratılan yoksulluk nafakasının, dini referanslar ile 3-4 ay gibi sınırlı bir zaman diliminde verilmesine yönelik talep dini referanslar

ile meşrulaştırılmaktadır. Dini inançların aileye yönelik muhafazakâr tutumu artırdığı da bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira nikahsız birlikte yaşamanın doğru olmadığı, erkeğin evin reisi olduğu, kadının esas görevinin annelik olduğu, bununla birlikte ev işlerinden de sorumlu olduğu ve hatta işi dolayısıyla eşini ve çocuklarını ihmal ediyorsa işini bırakması gerektiği şeklinde örneklendirilebilecek muhafazakâr aile değerleri ve toplumsal rollere ilişkin alt boyutlar yer almaktadır (Doğan, 2016: 162- 184).

Bazı haberlerde de yoksulluk nafakası karşılığı toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden yapılmıştır. Örneğin 16.02.2019 tarihli “6284’e çok sert tepki: Kadını koruyalım derken beka sorunu oluşturduk” başlıklı haberde yer alan “Erkek maaşlı, kadın maaşlı olduğu zaman kadın, erkeğin reisliğini kabul etmiyor, ‘Sen sana, ben bana.’ diye meydan okuyabiliyor, tersleyebiliyor. İki de çalıştığı için eve yorgun argın geliyorlar. Bu sefer kadın, tekrardan yemek hazırlama, çamaşır yıkama, çocuğa bakma gibi ekstra bir görev yapıyor. Aslında kadına daha büyük bir eziyet yapılmış oluyor. Yani kadını dışarı çıkartmak kadına saygı değil, kadını daha çok yormak, onu mağdur etmektir. Bugün kadınlarımız kendi evinde eşine hizmet etmekten kaçınırken gidip çalıştığı yerde 10-50 adama hizmet yapabilmekte. Kadınlar kendi kocasına süslenme yerine iş yerine giderken süslenerek daha çok kişinin beğenisini alma duygusuna kapılıyor. Bu da ailenin havuzunun su almasına ve oradaki sevginin, huzurun gittikçe dağılmasına neden oluyor. Bu anlamda özellikle ev hanımlığının da bir meslek olduğunun bilinmesi ve ev hanımlığının özendirilmesi gerekiyor. Önerilerimizden bir tanesi, ev hanımlarımıza sigorta ve uygun bir maaşın verilmesidir. Bu şekilde kadının ev hanımlığı noktasında cazibesinin artırılmasını önermiş oluyoruz.” şeklindeki ifadeler bunu yansıtmaktadır. Yoksulluk nafakasının “beke sorunu” olarak değerlendirildiği görülmektedir. Kadın bu bakış açısına göre devletin, milletin ve toplumun bekası için özel alanla sınırlandırılmış toplumsal cinsiyete dayalı rollerini yerine getirmekle yükümlü (Şenel, 2017: 42), aileyi kurarak sahip olduğu doğurganlık özelliği nedeniyle gelecek nesilleri yetiştirerek biyolojik yeniden üretimi sağlayacak (Sever, 2015: 73) sembolik rollere sahip olan taraf, erkek ise uluslarını, ailelerini ve kadınlarını koruyacak gerçek aktörler olarak (Nagel, 2013: 68) değerlendirilmektedir.

2020 yılında yapılan haberlerin makro incelemesi yapıldığında da diğer yıllara benzer bir biçimde başlıklarda enformasyon eksiltimi ve genelleme yapıldığı görülmektedir. Örneğin 01.01.2020 tarihli “Milyonlarca mağdur 2020’nin ilk yargı paketini bekliyor!” başlıklı; 18.02.2020 tarihli “Genç yaşta evlenen ceza boşanana ödül” başlıklı; 17.07.2020 tarihli “Aileyi kurtarmak

için dev buluşma” başlıklı haberlerde bu durum göze çarpmaktadır. Haberlerin başlığına bakıldığında olay ile ilgili bilgi bulunmadığı, genelleme yapıldığı görülmektedir. Spotlar ekseninde bir inceleme yapıldığında örneğin 01.01.2020 tarihli *“Milyonlarca mağdur 2020’nin ilk yargı paketini bekliyor!”* başlıklı haberde, *“Sayıları 2 milyonu aşan süresiz nafaka mağdurları ile sayıları 16 bine ulaşan genç yaşta evlilik mağdurları, haklarında yapılacak düzenlemeler için 2020 yılının ilk yargı paketini bekliyor.”* ifadelerinden milyonlarca mağdur olarak genelleştirilen kişilerin yoksulluk nafakası ödeyen ve evlendiğinde eşi ergin yaşta olmayan kişiler olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte yapılan haberlerde yoksulluk nafakasının süresiz olduğuna ve erkek mağduriyeti yarattığına yönelik vurguların yapıldığı görülmektedir. *“Milyonlarca mağdur...”*, *“... süresiz nafaka mağdurları”* gibi ifadeler bu durumu destekler niteliktedir. Keza 18.02.2020 tarihli *“Süresiz nafaka dayatması! Canan Güllü’ye mağdur tepkisi”* başlıklı, 04.06.2020 tarihli *“Süresiz nafaka ile ilgili BİA Başkanı İlnur Bırsel Akça’dan çarpıcı sözler”* başlık haberlerde de yoksulluk nafakası süresiz nafaka olarak nitelendirilmiştir. 24.03.2020 tarihli haberin *“Nafakazedeye tazyik hapsi adil değil”* başlığından hareketle ise yoksulluk nafakası ödeyen erkekler nafakazede olarak tanımlanmakta ve bu açıdan erkek mağduriyetinin altı çizilmeye çalışılmaktadır.

2022 yılında yapılan haberlerin bir kısmı yoksulluk nafakası ile ilgili düzenleme yapılması hakkındadır. Haberlerin makro incelemesi yapıldığında enformasyon eksiltimi ve genelleme yapılan başlıklar görülmektedir. 11.12.2022 tarihli *“Borcu için evlendi, boşanıp nafaka ve tazminat alacaktı! Yargıtay’dan emsal karar”* başlıklı haberde enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Başlıkta cinsiyet belirtilmemiştir. Haberin spotunda ise ‘borcu için evlenen’ kişinin kadın olduğu anlaşılmakta, Yargıtay’ın verdiği karar ile kadının ‘planının suya düştüğü’ ifade edilmektedir. Haberin alt metninde boşanma sonucu yoksulluk nafakası almaya hakkı olan kadının bu sebeple ekonomik olarak güçleneceği vurgulanmaktadır. 04.10.2022 tarihli *“Ailelerin de umudu Erdoğan”* başlıklı haberde yoksulluk nafakasının aileyi tehdit eden unsurlardan biri olduğu iddia edilmektedir. Haberin alt başlığının birinde *“Akit’in ısrarlı haberleri harekete geçirdi”* ifadesi yer almaktadır. Gazete, aileyi ortadan kaldıracak bir tehdit olarak gördüğü İstanbul Sözleşmesi ve yoksulluk nafakasına yönelik yaptığı haberlerin iktidarın aileyi korumaya yönelik politikalar geliştirmesine de kaynaklık ettiğini belirtmektedir. Aynı haberde toplumsal cinsiyet eşitliği de ‘safсата’ olarak nitelendirilmektedir. Yoksulluk nafakası toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde düzenlenmiş ve kanunda yoksulluğa düşecek tarafa yönelik bir cinsiyet belirtilmemiştir

(Keleş, 2023b: 525). Buna karşılık haber metinlerinde yoksulluk nafakasının kadına ekonomik bir katkı sağlayacağı ve bunun da kadının boşanma kararı vermesinde etkili olacağı öne çıkarılmaktadır. Ayrıca yoksulluk nafakası alan ve boşanmış bir kadının nafaka almaya devam etmek için tekrar evlenmeyeceği ve nikahsız olarak birlikte yaşayacağı vurgulanarak kadınlara yönelik pejoratif bir dil kullanılmaktadır.

2023 yılında yapılan haberlerde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın yoksulluk nafakası ile ilgili yaptığı açıklama öne çıkmaktadır. Haberlerin makro incelemesinde enformasyon eksiltimi ve genelleme yapılan başlıklar görülmektedir. Örneğin, 15.01.2023 tarihli "Yargıtay'dan emsal karar! Bunu yapan nafaka alamaz" şeklindeki başlık bu durumu yansıtmaktadır. Başlıktan hareketle Yargıtay'ın kararı ve nafaka alınmamasına neden olan olay anlaşılmamaktadır. Ancak haberin içeriğinde söz konusu karara ilişkin bilgi edinilebilmektedir. Mikro incelemede ise, yoksulluk nafakasının süresiz nafaka ve ömür boyu nafaka şeklinde nitelendirildiği görülmektedir. Yoksulluk nafakasının belli şartların vuku bulması durumunda kesilebileceği söz konusu iken, haberlerde süresiz olarak ifade edilmesi tesadüf değildir. Zira bu sözcük tercihi yoksulluk nafakası ödeyen erkeklerin mağduriyetini gündemde tutmaya yöneliktir. Öte yandan da süresiz olmasına yapılan vurgu ile kadınların hayat boyu bu yoksulluk nafakasını alacağı ön plana çıkarılmaktadır. Böylelikle de kadınların evlilik dışı ilişkiye veya kayıtdışı çalışmaya yönelebileceği belirtilmektedir.

Yeni Akit gazetesinin Tablo 3'teki yoksulluk nafakasını konu alan haberlerinin Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi kullanılarak yapılan analizine göre de şunlar söylenebilir: Yeni Şafak gazetesine benzer bir biçimde, Yeni Akit gazetesinde de makro inceleme ekseninde haber başlıklarında enformasyon eksiltimi ve genellemeler yapıldığı görülmektedir. Mikro analizde ise yine iki ana tema öne çıkmaktadır. İlki, yoksulluk nafakası genellikle 'süresiz nafaka' olarak nitelendirilmekte ve bazı haberlerde de 'ömür boyu nafaka' olarak adlandırılmaktadır. Dolayısıyla nafakanın boşanmayı kolaylaştıracağı iddiası öne çıkarılmaktadır. İkincisi ise, haberlerde ergin yaşta olmayan evlilikler için 'genç evlilik', erkekler için 'mağdur', nafaka 'zulüm', nafaka ödeyenler için de 'nafakazede' gibi metaforların kullanımı tercih edilerek bu durumun normal, sıradan bir durum olmadığı gösterilmeye çalışılmaktadır (Van Dijk, 2010: 20). Çünkü muhafazakâr ideolojiye göre erkek, ailenin reisi, kadınlar da ev işlerine bakmakla yükümlü olanlardır. Dolayısıyla erkeğin mağdur olması ve kadının güçlenmesi ataerkil, erkek egemen düzene karşı bir tehdittir.

Sonuç

Boşanmanın hukuki sonuçları arasında yer alan yoksulluk nafakası, özellikle 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı'nın 100 Günlük İcraat Programı'nın açıklanmasının ardından tartışılmaya başlanmış, 2023 yılında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın yapmış olduğu açıklamalar ile tekrar gündeme gelmiştir. Bu noktada tartışmaya esas olan konu yoksulluk nafakasının süresi ile ilgilidir. Zira yoksulluk nafakası 'süresiz' olarak nitelendirilmekte, nafaka yükümlüsü tarafın genel olarak erkek olduğu kabul edilmekte ve nafaka erkeğe 'zulüm' görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan tartışmalar ve yoksulluk nafakasına yönelik eleştiriler medya tarafından haber konusu edilmekte ve sık sık haberleştirilmektedir. Bu çalışma yoksulluk nafakasına yönelik söylemlerin yazılı basın metinleri üzerinden sorgulanmasını yaparak, haberlerdeki kullanılan dilin arkasındaki ideolojik söylemi göstermeyi amaçlamaktadır. Bu ekseninde örneklem olarak ele alınan Yeni Şafak ve Yeni Akit gazetelerinin yoksulluk nafakasına yönelik haberleri Van Dijk'in eleştirel söylem çözümlemesi modelinden yararlanılarak analiz edilmiş ve haberlerde kullanılan dilin arkasında kadın ve aile vurgusu üzerinden muhafazakâr bağlamlar kurulduğu ve yansıtıldığı gösterilmeye çalışılmıştır.

Öncelikle belirtmek gerekirse yoksulluk nafakasının hukuki bir sonuç olmasının altında yatan bir neden vardır. Bu neden boşanma ile yoksulluğa düşecek olan tarafı koruma gayesidir. Yoksulluk nafakasının çoğunlukla kadınların hak etmesinin altında ise toplumsal cinsiyet rolleri ve buradan hareketle inşa edilen aile düzeni yer almaktadır. Muhafazakâr ideolojinin temelinde yer alan bu aile düzenine göre, kadının çocukları ve eşi ile meşgul olması onun öncelikli görevi olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla kadınlar genellikle ev ile ilişkili roller altında yetiştirilmekte, evlendiklerinde de ev içi sorumlulukları işgücüne katılmalarının önüne geçmektedir. Boşanma neticesinde yoksulluğa düşecek olan taraf da bu nedenle genellikle kadınlar olmaktadır.

Yeni Şafak ve Yeni Akit gazeteleri ekseninde gerçekleştirilen analiz sonucunda, iki ana temanın ortaya çıktığı görülmektedir. İlki, neredeyse bütün haberlerde yoksulluk nafakası 'süresiz nafaka' olarak nitelendirilmekte ve bu durum erkekler açısından mağduriyet yarattığı, erkeklerin tekrar bir evlilik yapmalarının önüne set çektiği belirtilmektedir. Bu yargıyı pekiştirmek adına birçok haberde yoksulluk nafakası ödeyen erkeklerin mağduriyetlerini kendi ağızlarından anlattığı haberlere yer verilerek haberlerin inandırıcılığını artırmak için tanık ifadeleri kullanılmıştır. Öte yandan yoksulluk nafakasının

boşanmaları artıran bir faktöre dönüştüğünün de altı çizilmektedir. Benzer şekilde bazı haberlerde yoksulluk nafakası alan kadınların nafaka hakkını kaybetmemek adına işgücüne katılmadığı veya kayıtdışı çalıştığı ya da 'iffetsiz bir şekilde' evlilik dışı ilişki yaşamaya yöneldiği vurgusu muhafazakâr söylemlerin bir yansıması olarak yakalanabilir. Özellikle evlilik dışı ilişki muhafazakâr ideolojinin çizdiği sınırların dışındadır ve bunu öne çıkarmak adına pejoratif bir dil tercih edilmektedir. İkincisinde de yoksulluk nafakası veren erkekler mağdur olarak nitelendirilmektedir. Kadının güçlenmesi üzerinden kurgulanan bu söylemin arkasında da muhafazakâr bağlamlar bulunmaktadır. Nitekim muhafazakâr ideolojiye göre erkek ailenin reisi, ailesini koruyandır ve mağdur olması bu toplumsal dengeye karşı bir tehditir.

Nihayetinde, tarihsel süreçte farklı alanlarda varlık gösterebilmek için mücadele etmiş kadınların günümüzde kazanmış olduğu haklarına ataerkil bağlamlar temelinde sorunsallaştırılması ve tartışma konusu olması erkek egemen toplumsal düzenin inşasının bir sonucudur. Bu çalışma da bu haklardan biri olan yoksulluk nafakası karşıtlığının, muhafazakâr medya tarafından nafakanın süresiz olmasının kadını güçlendirerek boşanmaları kolaylaştırdığı ve erkek mağduriyeti yarattığı söylemi içerisinde kurgulandığını ve bu söylemlerin de muhafazakâr ideolojinin sığınağı aileyi ortadan kaldıracığına yönelik bir yanılısama ile meşrulaştırıldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışma yoksulluk nafakası tartışmalarının hukuki boyutunun ötesinde toplumsal, kültürel ve ekonomik bağlamlar açısından değerlendirilmesi gereken bir olgu olduğunu da gösterme çabasında olmuştur. Buna karşılık çalışmanın yoksulluk nafakası tartışmalarında farklı ideolojik bağlamların temsillerini değerlendirme imkânının olmaması önemli bir eksikliğidir. Dolayısıyla bu alanda yapılacak çalışmalar, bulguların farklı ideolojik söylemlerde nasıl yeniden üretildiğini göstermesi açısından önemli olacaktır.

Sonnotlar

1- Nafaka, beslenme, geçindirme, harcaııp tüketme anlamlarına gelen 'infak' kelimesinden türemiş (Köseoğlu, 2005: 131) bir kavram olarak TDK'na göre "[g] eçinmek için gerekli olan şeylerin bütünü; geçimlik", "[b]irinin geçindirmekle yükümlü bulunduğu kimselere mahkeme kararıyla bağlanan aylık" şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2023a).

2- Anayasa Mahkemesi 07.05.2012 tarihinde vermiş olduğu kararda "[i]tiraz konusu "süresiz olarak" ibaresi, nafaka alacaklısının her zaman ölünceye kadar yoksulluk nafakası alacağı anlamına gelmemektedir. Kanun koyucunun 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 175. maddesinde "süresiz olarak" ibaresine yer

vermesinin amacı, boşanmadan dolayı yoksulluğa düşecek olan eşin diğer eş tarafından, şartları bulunduğu sürece ekonomik yönden desteklenmesi ve asgari yaşam gereksinimlerinin karşılanmasıdır...” ifadeleri yer almaktadır (E. 2011/136 K. 2012/72).

3- Sınırlı verilerle de olsa sivil toplum kuruluşlarının ve baroların yaptıkları araştırmalarda yoksulluk nafakasının miktarlarının kadını güçlendirecek bir düzeyde olmadığı tespit edilmiştir. Kadın Dayanışma Vakfı tarafından, 1994 ile 2019 arasında 11 ilde görülmüş 140 boşanma davası ile birlikte veya ardından açılan nafaka davaları incelenerek hazırlanan Yoksulluk Nafakası Araştırması'nın verilerine göre incelenen dosyaların %66,4'ünün 500 TL ve altında nafakaya hükmedildiği ve ortalamasının da 262 TL olduğu görülmektedir. Yine, incelenen dosyalarda mahkemeler tarafından kabul edilen nafaka türünün %69,73'ünün iştirak yani müşterek çocuklara bağlanan nafaka olduğu, buna karşılık kadınlar tarafından talep edilen yoksulluk nafakasının mahkemeler tarafından kabul oranının %48,83 olduğu görülmektedir (Akçabay, 2019: 52). İstanbul Barosu'nun Kadın Hakları Merkezi'nin 25 Mayıs 2019 tarihinde düzenlediği Nafaka Çalıştay'ının sonuç raporunda merkezin Beyoğlu Adli Yardım Bürosu'nda incelenen 117 dosyanın sadece 13'ünde kadın için yoksulluk nafakasına hükmedildiği ve hükmedilen nafaka miktarının yarısının 350 TL ve altında olduğu görülmektedir (Moroğlu ve Eroğlu, 2020: 42). 2021 yılında Diyarbakır Barosu Kadın Hakları ve Uygulama Merkezi'nin Mahkeme Kararları Işığında Nafaka Araştırması başlıklı çalışmalarında, 2017-2018 yılları arasında Diyarbakır'daki Aile Mahkemelerinde görülen 2097 dosyada yoksulluk nafakasına hükmedilen 342 dosya olduğu tespit edilmiştir. Bu dosyaların 270'inde hükmedilen yoksulluk nafakası miktarı 100 TL ila 500 TL; 58 dosyada da yoksulluk nafakası miktarının 501 TL ile 1000 TL arasında olduğu görülmektedir (Pasinli ve Demir, 2021: 22). Oysaki kadınların ev içi ücretsiz çalışması, doğum ve ardından çocuk bakımı gibi sebeplerle elde edemediği gelir ve mal edimindeki dezavantajlı konumunun azaltılması önemli bir konudur ve nafakanın süresiz olması kadının güçlenmesi önünde bir engel değil boşanma sonrası refahının güçlendirilmesi için kullanılan bir sosyal yardım sistemi olarak (Çoban, 2021: 165) desteklenmelidir.

4- Akçabay F C (2019). Yoksulluk Nafakası Araştırması (Sosyo-Hukuki Bir İnceleme). Ankara: Şen Matbaa.; Bozkurt F D (2021). Yoksulluk Nafakasını İnsan Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Ekseninde Yeniden Düşünmek. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(2), 566-584.; Çelik F ve Ganbari M K (2023). Türk Hukukunda Yoksulluk Nafakasının Gelişimi ve Güncel Meseleler. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1(2), 111-136.; Hamzaçebi M (2002). Türk Medeni Kanununa Göre Boşanma ve Ayrılık Hallerinde Tedbir, Yoksulluk ve İştirak Nafakası. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 10(3-4), 23-48.; Işık H (2022). Yoksulluk Nafakasında Süresizlik Sorunu: Hukuk Sistemleri Arasında Bir Mukayese. Düzce Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 6 (1), 66-82.; Koçoğlu S (2021). Boşanmanın Eşler Açısından Genel Sonuçları Bağlamında Yoksulluk Nafakasına İlişkin Değerlendirme. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 70

(2), 389-427; Reyhani Yüksel S (2021). Yoksulluk Nafakası ve Süre Sorunu. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2(2), 485-509.

5- Yeni Akit Gazetesi'nin bazı haberleri aynı başlık ve içerikle iki farklı tarihte yayınlanmıştır. Bu nedenle ilgili haberler, Tablo 3'te tek bir haber verisi olarak ele alınmıştır.

Kaynakça

Akçabay F C (2019). *Yoksulluk Nafakası Araştırması (Sosyo-Hukuki Bir İnceleme)*. Ankara: Şen Matbaa.

Akın M H (2012). Türkiye'de Muhafazakârlığın Direnme Odağı Olarak Aile. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 8 (31), 3-20.

Akkaş H H (2003). Muhafazakâr Siyasi Düşünce Kavramı Üzerine, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (2), 241-254.

Aydın D ve Ercan G S (2022). Gazete Köşe Yazısı Söyleminde Yükleme Stratejileri: Söylem Tarihsel Yaklaşım Çerçevesinde Bir Çözümleme. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 33 (2), 305-330.

Bayar A vd. (2020). *Covid-19 Salgınının Kadınların Çalışma ve Hane Yaşamı Üzerine Etkileri*. İstanbul: İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü.

Beneton P (1991). *Muhafazakârlık*. Çev. C Akalın, İstanbul: İletişim Yayınları.

Bostan Ünsal F (2014). Müslüman Kadınlar "İdeal Aile"yi Nasıl Tanımlıyor, Nasıl Sorguluyor? AK Parti'de Aile Anlayışı. İçinde: N Boztekin (der) *Başka Bir Aile Anlayışı Mümkün Mü?* İstanbul: Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği, 22-24.

Busch A E (2008). Conservatism. İçinde: W A Darity Jr. (der), *International Encyclopedia of the Social Sciences*, 2nd edition. USA: Macmillan, 83-87.

Çarık Ş (2022). Türkiye'de Muhafazakâr Medyanın 2000 Sonrası Dönüşümü Üzerine Değerlendirme. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AKSOS)* 11, 242-264.

Çoban A (2021). Kadınlar Boşanma Hakkının Neresinde? İki Kuşaktan Kadın İlkokul Öğretmenlerinin Anlatılarında Boşanma ve Kadının Güçlenmesi. İçinde: T Acar ve Ş Özer (der), *Emek, Beden, Aile. Türkiye'de Kadınlık Halleri*. İstanbul: Metis Yayınları, 159-191.

Çokoğullar Bozaslan E (2018). *Muhafazakârlık ve AK Parti'nin Aile Politikaları*. (Basılmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.

Demirbaş A (2018). Güncel Tartışmalarla Yoksulluk Nafakası. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 219-235.

Demirkanoğlu Y (2017). Muhafazakâr Düşüncede Kadının Toplumsal Konumu. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17 (34), 2148- 3043.

Dikmen H (2021). *Türkiye’de Nafaka Tartışmaları: Eril Restorasyon, Erkeğin Kendini Mağdurlaştırması ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği*. (Basılmamış Doktora Tezi). İstanbul: Koç Üniversitesi.

Doğan Ş (2016). Dindarlık-Muhafazakâr Aile Değerleri İlişkisi. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (7), 159-188.

Duman MZ (2012). Aile Kurumu Üzerine Tarihsel Bir Okuma Girişimi ve Muhafazakâr İdeolojinin Aileye Bakışı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1 (4), 19-51.

Dursun Ç (2003). İslamcı Basında Kemalizm Karşıtlığının Kurulması. *SBF Dergisi*, 58 (4), 47-82.

Duvar Gazetesi (26.07.2023). *Aile Bakanı Süresiz Nafakaya Karşı Çıktı: Mağdur Erkeklerin Yanındayız*. <https://www.gazeteduvar.com.tr/aile-bakani-suresiz-nafakaya-karsi-cikti-magdur-erkeklerin-yanindayiz-haber-1630071>. Son erişim tarihi, 14.08.2023.

Erdoğan M (2006). Muhafazakârlık: Ana Temalar. *Liberal Düşünce Dergisi*, (34), 5-9.

Fairclough N (2003). Dil ve İdeoloji. Çev. B. Çoban İçinde: B Çoban ve Z Özarlan (der), *Söylem ve İdeoloji: Mitoloji, Din, İdeoloji*. İstanbul: Su Yayınları, 155-171.

Geçer E ve Kıymaz E (2019). Kadın Hakları ve Algısının İdeolojik Örüntüsü: KADEM Örneği. *İnsan ve İnsan Dergisi*, 6 (20), 185-204.

Gülbahar H (2022). *Kadına Karşı Ekonomik Şiddet Bağlamında Nafaka Meselesi ve Diğer Bazı Hususlardaki Tartışmalar*. <https://esikplatform.net/medeni-yasa-ve-nafaka/>. Son erişim tarihi, 25.07.2024.

Heywood A (2013). *Siyasî ideolojiler: Bir Giriş*. Çev. A K Bayram, Ö Tüfekçi, H İnaç, Ş Akın, B Kalkan. 5. Baskı. Ankara: Liberte Yayınları.

İnal A (1996). *Haber Okumak*. İstanbul: Temuçin Yayınları.

Kemahlı Garipoğlu F ve Sezer Şanlı A (2021). Muhafazakâr ve Feminist İdeolojiler Bağlamında İstanbul Sözleşmesi Tartışmalarına Yönelik Bir Eleştirel Söylem Analizi. *Memleket Siyaset Yönetim*, 16 (35), 125-188.

Keleş D (2023a). Nafaka Veren Erkeklerin ‘Nafaka Mağduru’ Söylemine ‘Yoksulluğun Kadınlaşması’ Olgusu Üzerinden Bakmak. *Mülkiye Dergisi*, 47 (6), 1546-1579.

Keleş D (2023b). Toplumsal Cinsiyet Karşıtı Hareketlerin Bir Örneği Olarak “Süresiz Nafaka Mağdurları Platformu”. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 6 (2), 517-544.

Kocabaş G (2013). Evlilik Sonrası Dayanışma İlkesi ve Bu İlkenin Sınırı Olarak Clean Break İlkesi Doğrultusunda Yoksulluk Nafakasını Belirleyici Ölçütler. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 357-392.

- Köseoğlu B (2005). *Aile Mahkemelerinin İşleyişı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kulaklı E (2018). Yoksulluk Nafakası ve Yoksulluk Nafakasının Süresi Bağlamında Bir Mukayeseli Hukuk İncelemesi. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 237-268.
- Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği (2019) *Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği "Nafaka Çalıştayı" Düzenledi*. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://esikplatform.net/s/2547/i/Mor_Salkim_Derneği_Nafaka_Calistayi.pdf. Son erişim tarihi, 20.07.2024.
- Moroğlu N ve Eroğlu Ş (2020). *Nafakama Dokunma!* İstanbul: İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezi.
- Nagel J (2013). Erkeklik ve Milliyetçilik: Ulusun İnşasında Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik. İçinde: Altınay, A (der) *Vatan Millet Kadınlar*. 5. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları, 65-101.
- Nebati N (2014). Türkiye’de Muhafazakârlığın Ak Parti Tarafından Yeniden İnşa Edilmesi. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 11 (41-42), 179-205.
- Özer Ö (2011). *Haber Söylem İdeoloji: Eleştirel Haber Çözömlmeleri*. Konya: Literatürk Yayınları.
- Özgün Y (2014). Muhafazakârlık: Patriyarkaya Her Daim Yandaş. *Feminist Politika*, (22), 14-15.
- Özüğur A İ (2015). *Gereğçeli-Açıklamalı-İçtihatlı Nafaka Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Pasinli A ve Demir H (2021). *Mahkeme Kararları Işığında Nafaka Araştırması: Hukuki Bir İnceleme*. Diyarbakır: Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Danışma ve Uygulama Merkezi.
- Sever M (2015). Kadınlık, Annelik, Gönüllü Çocuksuzluk: Elisabeth Badinter’den Kadınlık Mı Annelik Mi?, Tina Miller’dan Annelik Duygusu: Mitler ve Deneyimler ve Corinne Maier’den No Kid Üzerinden Bir Karşılaştırmalı Okuma Çalışması. *Fe Dergi*, 7 (2), 72-86.
- Şenel B (2017). "Biz Büyük Bir Aileyiz": Türkiye’de Devlet Söyleminde ‘Makbul’ Kadınlık ve Aile. *Mülkiye Dergisi*, 41 (2), 31-70.
- Tetik Işık S (2022). Muhafazakâr Modernleşme Bağlamında Kadın, Kimlik ve Mekan’ın İnşası: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Işığında Radyo’da Kadın İcracılar. *Yegah Müzikoloji Dergisi*, 5(2), 105-127.
- Topbaş D (2023). *Erkeklik Krizi: Eşi veya Sevgilisi Tarafından Aldatılan Erkekler*. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Türk H B (2014). *Muktedir*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Türk Medeni Kanunu (2001). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>. Son erişim tarihi, 14.08.2023.

(TBMM) Türkiye Büyük Millet Meclisi (12.10.2016). *Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu*. Ankara. <https://www.aile.gov.tr/media/4129/meclis-aras-tirma-komisyonu.pdf>. Son erişim tarihi, 18.08.2023.

Türk Dil Kurumu (2023a). Nafaka. <https://sozluk.gov.tr/>. Son erişim tarihi, 01.09.2023.

Türk Dil Kurumu (2023b). Muhafazakâr ve Muhafazakârlık. <https://sozluk.gov.tr/>. Son erişim tarihi, 01.09.2023.

(TÜİK) Türkiye İstatistik Kurumu (06.03.2023). *İstatistiklerle Kadın, 2022*. Ankara. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Kad%C4%B1n-2022-49668&dil=1>. Son erişim tarihi, 14.08.2023.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı (03.08.2018). *100 Günlük İcraat Programı*. Ankara. https://www.tccb.gov.tr/assets/dosya/100_GUNLUK_ICRAAT_PROGRAMI.pdf. Son erişim tarihi: 24.08.2023.

Van Dijk T A (1989). Structures of Discourse and Structures of Power. *Annals of the International Communication Association*, 12 (1), 18-59.

Van Dijk T A (1991). The Interdisciplinary Study Of News As Discourse. İçinde: K Jensen ve N Jankowski, (der), *Handbook of Qualitative Methods in Mass Communication Research*. London: Routledge, 108-120.

Van Dijk T A (1995). Discourse Analysis as Ideological Analysis. İçinde: C Schäffner ve A L Wenden (der) *Language and Peace*. London: Routledge, 1-18.

Van Dijk T A (2010). Söylem ve iktidar. İçinde: A Çavdar ve A B Yıldırım (der), *Nefret Suçları ve Nefret Söylemi*, İstanbul: Uluslararası Hrant Dink Vakfı Yayınları, 9-41.

Yağan U (2015). Muhafazakâr Basının İfade Özgürlüğü ile İmtihanı: Charlie Hebdo Katliamının Zaman, Sabah ve Yeni Şafak Gazetelerinde Çerçeveselmesi. *Mülkiye Dergisi*, 39 (4), 43-72.

Yağcı K (2018). Yoksulluk Nafakasında "Süresizlik" Sorunu. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, 76 (1), 323-358.

Yaman Öztürk M (2012). Ataerkil Kapitalist Toplumda Kadının Bedeni. *Toplum ve Hekim*, 27 (4), 274-281.

Yardım G ve Doğruel H (2019). Eleştirel Söylem Çözümlemesi Bağlamında Haber Metinlerinin İncelenmesi: Pippa Bacca Cinayeti Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6 (1), 137-148.

Yeni Akit Gazetesi (2018-2023). <https://www.yeniakit.com.tr/>

Yeni Şafak Gazetesi (2018-2023). <https://www.yenisafak.com/>

Yükselbaba Ü (2013). AKP'nin Kadına Yönelik Söylem ve Politikaları: Neo-Liberalizm, İlimli İslam ve Kadın. *Kadın/Woman 2000*, 14 (2), 67-92.

Zülfikar Y ve İçener Z (2014). Erken 20. Yüzyılda Kadınların Eğitimi, Toplumsal Cinsiyet ve Muhafazakârlık. *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, (41-42), 167-178.